

ความคิดว่าด้วยเรื่องพรรคคอมมิวนิสต์ในงานเขียนทางการเมือง ของ อันโตนิโอ กรัมสกี¹

The Idea of the Communist Party in Antonio Gramsci's Political Writings

ธนกร บุญเย็น² และวัชรพล พุทธรักษา³

Thanakron Boonyuen and Watcharabon Buddharaksa

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่ออธิบายแนวความคิดของอันโตนิโอ กรัมสกี (Antonio Gramsci) ว่าด้วยแนวความคิดเกี่ยวกับ “พรรคคอมมิวนิสต์” ผ่านการศึกษางานเขียนช่วงก่อนถูกคุมขัง (Pre-Prison Writings) โดยเฉพาะชุดบทความ Towards the Communist Party ที่ถูกตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ L'Ordine Nuovo ระหว่างช่วงปี ค.ศ. ที่ 1910–1920 บทความวิจัยฉบับนี้เป็นการศึกษาคุณภาพเชิงเอกสารจากทั้งแหล่งปฐมภูมิและทุติยภูมิ โดยใช้แนวทางการตีความตัวบทตามข้อเสนอของ ฮันส์ แกดเดอเมอร์ ในการเข้าถึงตัวบทเพื่อเสาะหาคำอธิบายเกี่ยวกับพรรคคอมมิวนิสต์แบบของกรัมสกี ซึ่งจากผลการศึกษาตีความพบว่าพรรคนั้นมีฐานะเป็น “เครื่องมือทางประวัติศาสตร์” ซึ่งทำหน้าที่จัดระเบียบเจตจำนงของชนชั้นแรงงาน สร้างจิตสำนึกทางชนชั้น และนำสังคมออกจากโครงสร้างรัฐนายทุนสู่สังคมนิยมและเป้าหมายสูงสุดคือ “สังคมไร้ชนชั้น” อีกทั้งกรัมสกีปฏิเสธแนวคิดกำหนดนิยมทางเศรษฐกิจ (Economic Determinism) ของมาร์กซ์แบบดั้งเดิม โดยชี้ให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงสังคมต้องอาศัยบทบาทของการปฏิบัติ อุดมการณ์ วัฒนธรรม และพรรคการเมืองที่มีโครงสร้างเข้มแข็ง พรรคคอมมิวนิสต์จึงต้องเชื่อมโยงกับชนชั้นแรงงานอย่างแท้จริงที่มีอุดมการณ์ชัดเจน มียุทธศาสตร์ และสามารถปฏิบัติได้จริง โดยจุดสำคัญคือการเชื่อมโยงกับแนวคิด “สภาโรงงาน” ของกรัมสกีในฐานะกลไกประชาธิปไตยของชนชั้นแรงงาน ก่อนจะตระหนักถึงความจำเป็นของการจัดตั้งพรรคแห่งการ

¹บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง “ความคิดว่าด้วยเรื่องพรรคคอมมิวนิสต์ในงานเขียนของ Antonio Gramsci” ปริญญาโทบริหารคดี สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

²นักศึกษานิพนธ์ปริญญาโทบริหารคดี สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก

Master's Degree Student in Political Science, Faculty of Social Sciences, Naresuan University, Phitsanulok Province.

³รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก

Associate Professor, Department of Political Science, Faculty of Social Sciences, Naresuan University, Phitsanulok Province.

Corresponding author e-mail: thanakronb66@nu.ac.th

ARTICLE HISTORY: Received 18 June 2025, Revised 29 September 2025, Accepted 10 October 2025

ปฏิกิริยาที่สามารถยึดอำนาจรัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันนำไปสู่การก่อตั้งพรรคคอมมิวนิสต์อิตาลีในปี ค.ศ. 1921 นอกจากนี้แล้วบทความวิจัยฉบับนี้ยังมิได้มองการต่อความเข้าใจลัทธิมาร์กซ์ในแบบของกรัมสกี ซึ่งมุ่งสร้างคุณภาพและการทบทวนตัวแบบระหว่างปัจจัยโครงสร้างเศรษฐกิจ (ฐาน) และโครงสร้างอุดมการณ์-วัฒนธรรม (ส่วนบน) โดยแนวคิดดังกล่าวยังคงทรงอิทธิพลต่อการศึกษาทางการเมืองและวัฒนธรรมจวบจนถึงปัจจุบัน

คำสำคัญ: อันโตนิโอ กรัมสกี พรรคคอมมิวนิสต์ มาร์กซ์ ชนชั้นแรงงาน

Abstract

This article examines Antonio Gramsci's conception of the "Communist Party" as articulated in his pre-prison writings, with particular emphasis on the *Towards the Communist Party* series published in *L'Ordine Nuovo* during the 1910s–1920s. Using a qualitative, document-based methodology, the study draws on both primary and secondary sources and employs Hans-Georg Gadamer's hermeneutical framework to interpret Gramsci's texts. The findings reveal that Gramsci envisioned the Communist Party as a "historical instrument" responsible for organizing the will of the working class, cultivating class consciousness, and directing the transition beyond the capitalist state toward socialism and ultimately a "classless society." Rejecting the economic determinism characteristic of classical Marxism, Gramsci emphasized the decisive roles of praxis, ideology, culture, and a coherently organized political party. For Gramsci, the Communist Party had to be genuinely rooted in the working class, grounded in clear ideological principles, strategically oriented, and capable of concrete political action. Central to this vision was his concept of the "factory council," which he regarded as a democratic organ of working-class power. His engagement with this model led him to recognize the necessity of establishing a revolutionary party capable of effectively seizing state power—an insight that culminated in the founding of the Italian Communist Party in 1921. This study contributes to a deeper understanding of Gramsci's reinterpretation of Marxism, particularly his effort to recalibrate the relationship between the economic base and the ideological-cultural superstructure. His theoretical contributions continue to shape contemporary analyses of politics, culture, and social transformation.

Keywords: Antonio Gramsci, Communist party, Marx, Working class

บทนำ

บทความฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อนำเสนอคำอธิบายเกี่ยวกับ “พรรคคอมมิวนิสต์” (Communist Party) ในทัศนะของอันโตนิโอ กรัมสกี โดยมีคำถามหลักของการศึกษาที่ว่างานเขียนของกรัมสกีในช่วงก่อนถูกคุมขัง (Pre-Prison Writing) อธิบายแนวคิดเกี่ยวกับพรรคคอมมิวนิสต์เอาไว้ได้อย่างไรบ้าง สำหรับ “อันโตนิโอ กรัมสกี (Antonio Gramsci)” เขาเกิดเมื่อวันที่ 22 มกราคม ค.ศ. 1891 ในเมืองอาเลส (Ales) เกาะซาร์ดิเนีย (Sardinia) ซึ่งเป็นหนึ่งในหมู่เกาะทางตอนใต้ของประเทศอิตาลี (Italy) และเสียชีวิตเมื่อวันที่ 27 เมษายน ค.ศ. 1937 เขาเป็นหนึ่งในผู้ร่วมก่อตั้งพรรคคอมมิวนิสต์อิตาลี (Partito Comunista Italiano) กรัมสกียังเป็นนักทฤษฎีการเมืองแนวมาร์กซิสต์ นักหนังสือพิมพ์ นักเคลื่อนไหวทางการเมืองชาวอิตาลี และมีบทบาทสำคัญในฐานะนักเขียนและนักคิดที่วิเคราะห์โครงสร้างทางสังคมและการเมืองของสังคมยุโรปในช่วงต้นศตวรรษที่ 20 และมีบทบาทสำคัญในวงการวิชาการสากล⁴ ทั้งในทางแนวคิดทางการเมือง สังคม และวัฒนธรรม แนวคิดของกรัมสกีนั้นได้รับการศึกษากันอย่างกว้างขวางในปัจจุบันทั้งในไทย⁵ และระดับสากล เมื่อพิจารณาจากผลงานของกรัมสกีได้รับการเผยแพร่อย่างมีนัยยะสำคัญทั้งบทความ หนังสือ และงานวิจัยที่ใช้แนวคิดของเขาเป็นกรอบในการอธิบาย นอกเหนือจากนี้ความสนใจในแนวคิดของกรัมสกีในวงวิชาการสากลซึ่งสามารถเห็นได้จากการจัดพิมพ์และการศึกษาอย่างต่อเนื่องรวมถึงการจัดสัมมนาประจำปีโดย International Gramsci Society⁶ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญและอิทธิพลของกรัมสกีในด้านแวดวงการศึกษาการเมือง สังคม และวัฒนธรรม (วัชรพล พุทธิรักษา. 2553)

อย่างไรก็ตามเมื่อหันกลับมามองงานศึกษากรีมสกีในประเทศไทย แม้จะมีการศึกษางานหรือประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีของกรัมสกีในการศึกษาหลายแง่มุมแล้วก็ตาม แต่สำหรับในบริบทของประเทศไทยงานศึกษาส่วนใหญ่นั้นมักตีความและนำเสนอกรัมสกีในลักษณะที่เป็นแบบ “เอกภาพ” (Monolithic View) หรือในเชิงแนวคิดที่มีลักษณะเป็นระบบและคงที่ ซึ่งสะท้อนถึงการมองว่าแนวคิดของกรัมสกีนั้นเป็นกรอบแนวคิดที่เสถียรและสามารถนำไปใช้วิเคราะห์ประเด็นทางการเมือง สังคม และวัฒนธรรมได้โดยตรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งมักนำเสนอแนวคิดเช่น ว่าด้วยเรื่องการครองอำนาจนำของ

⁴งานศึกษากรีมสกีในระดับสากลเช่น Ives & Short (2013), Germain & Kenny (1998), Lin (2022), Merli (2012), Mayo (2008), Baldacci (2025), Spivak (1988) ในภาพรวมของการศึกษากรีมสกีในระดับสากลที่มีอยู่แต่เดิมนั้นจะมีวิธีการศึกษาเป้าหมาย แนวทางต่างๆของการศึกษาที่แตกต่างกันออกไปรวมถึงการศึกษาพรรคคอมมิวนิสต์อิตาลีทั้งในแบบของกรัมสกีและในเชิงการจัดการองค์กร แม้จะมีคำอธิบายเกี่ยวกับพรรคคอมมิวนิสต์ในแบบของกรัมสกีหรือลัทธิมาร์กซ์ในแบบของกรัมสกี (ซึ่งผู้วิจัยยังไม่ค้นพบ) อยู่แต่เดิมาแล้วบ้างแต่ด้วยแนวทางการศึกษา วัตถุประสงค์ คำถาม ที่แตกต่างกันออกไปดังที่ผู้วิจัยได้กล่าวไว้ในข้างต้น อาจกล่าวได้ว่าเพื่อเป็นการสร้างความหมายใหม่จากการตีความด้วยแนวทางและวิธีการศึกษา ซึ่งสร้างความแตกต่างและชุดความรู้ความเข้าใจใหม่ได้จากภาพรวมของการศึกษาพรรคคอมมิวนิสต์อิตาลีในระดับสากลที่มีอยู่แต่เดิม

⁵งานศึกษากรีมสกีในภาษาไทยที่น่าสนใจในยุคแรกๆที่เน้นในแง่ของการเผยแพร่ตีความ ความคิดของกรัมสกีซึ่งก็ยังถูกนำเสนอในแง่ของการศึกษาในแนวทางภาษาศาสตร์ เช่น สุรพงษ์ ชัยนาม (2525), กุลชีพ วรพงษ์ (2525), กาญจนา แก้วเทพ (2526), สมบัติ พิษสะอาด (2525), นฤมล-ประทีป นครชัย (2526) ยุคหลังถึงปัจจุบันเป็นยุคที่เน้นการประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีสำคัญของกรัมสกีมาเพื่อใช้อธิบายปรากฏการณ์ทางการเมืองและสังคมแต่ยังคงมีการศึกษาแนวความคิดของกรัมสกีอยู่บ้าง เช่น วัชรพล พุทธิรักษา (2558), นิติลักษณ์ แก้วจันดี (2561), ปิยะ กิจถาวร (2565), เก่งกิจ กิตติเรียงลาภ (2551), กมลศ โปธิกนิษฐ และ ธนรัตน์ ทรงสมบูรณ์ (2564), วัชรพล พุทธิรักษา (2563)

⁶งานสัมมนาดังกล่าวเป็นการรวมตัวของนักวิชาการและผู้สนใจศึกษางานของกรัมสกีจากทั่วโลก

กรรมซีในฐานะที่เป็นเครื่องมือของการวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมืองไทยได้อย่างครอบคลุม โดยไม่ได้นำเสนอการตีความอื่นๆหรือการประยุกต์ใช้บริบทที่แตกต่างไปจากนี้ในรูปแบบที่ยืดหยุ่นมากนัก ไม่ใช่แค่ในลักษณะทฤษฎีที่ตายตัว (Fixed Framework) ดังนั้นเมื่อพิจารณาจากงานศึกษากฎมซีในแวดวงวิชาการภาษาไทยที่ผ่านมาแล้วพบว่ายังคงมีแนวความคิดที่ถูกศึกษาออกมาอย่างจำกัด (ในเชิงทฤษฎี/ปรัชญาหรือการตีความแนวคิดของการกรรมซี ไม่ใช่การนำแนวคิดทฤษฎีมาประยุกต์ใช้กับการวิเคราะห์ประเด็นต่างๆทางการเมืองหรือสังคม) โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานเขียนและบริบทก่อนที่กรรมซีจะถูกคุมขัง (Pre-Prison Writing) ซึ่งถือเป็นงานเขียนสำคัญที่ชี้ให้เห็นถึงความคิดทางการเมืองของกรรมซีในวัยหนุ่มที่เป็นรากฐานให้แก่แนวคิดหรือทฤษฎีใดของเขาในเวลาต่อมาและมีอิทธิพลอย่างมากในภายหลัง ซึ่งกรรมซีได้สร้างรากฐานของแนวคิดต่าง ๆ เช่น การครองอำนาจนำ (Hegemony) บทบาทของปัญญาชน (Role of Intellectuals)

เมื่อกลับมาพิจารณางานเขียนของกรรมซีอีกครั้ง นอกจากงานเขียนที่เป็นสมุดบันทึกจากคุกที่เป็นเพชรเม็ดงามแห่งแวดวงวิชาการรัฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ ในระดับสากล โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับแวดวงวิชาการรัฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ไทยงานเขียนชิ้นสำคัญของกรรมซีที่ปรากฏใน *L'Ordine Nuovo*⁷ (ออดิเน่ นูโอโว) (วัชรพล พุทธิรักษา. 2553) นี้เองที่กรรมซียังได้เสนอแนวคิดทฤษฎีหลายประการแต่จุดเน้นของการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจะให้ความสนใจการศึกษาไปยังงานเขียนชุด “Towards the Communist Party” หรือ “มุ่งสู่พรรคคอมมิวนิสต์” ที่เป็นหนึ่งในรากฐานทางความคิดให้แก่กรรมซีได้ตกผลึกภายในคุกโดยสิ่งที่น่าสนใจคือแนวความคิดว่าด้วยเรื่องพรรคคอมมิวนิสต์ของกรรมซีผู้วิจัยพบว่ายังไม่ได้นำมาศึกษาในโลกวิชาการไทยเพราะอาจถือเป็นเรื่องไกลตัวและอาจเป็นความไม่เข้าใจในภาษาจึงทำให้การศึกษาแนวคิดดังกล่าวมีอยู่อย่างจำกัดและด้วยวิธีการศึกษาที่ผู้วิจัยกำลังจะนำเสนอการไม่มองกรรมซีในรูปแบบที่เป็นเอกภาพ ซึ่งมองไปถึงบริบทในยุคนั้นจะช่วยเหลือความซับซ้อนและการพัฒนาแนวคิดของกรรมซี ที่ไม่ใช่การเกิดขึ้นมาแบบลอย ๆ และไม่ได้ตั้งอยู่แบบตายตัว เนื่องจากแนวคิดของกรรมซีในช่วงแรกที่เขียนเกี่ยวกับพรรคคอมมิวนิสต์ย่อมต่างจากแนวคิดในช่วงที่กรรมซีอยู่ในเรือนจำ ดังนั้นการเปิดรับแนวคิดของกรรมซีในลักษณะที่มีความหลากหลายทำให้สามารถเข้าใจการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาการของแนวคิดของกรรมซีตามบริบททางการเมืองในยุคนั้นได้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นการไม่มองแนวคิดของกรรมซีเป็นเอกภาพช่วยให้งานวิจัยและการวิเคราะห์มีความยืดหยุ่น สะท้อนความซับซ้อนของทฤษฎีและสามารถประยุกต์ใช้กับบริบทที่แตกต่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังช่วยเพิ่มโอกาสในการพัฒนาแนวคิดใหม่ๆและการวิพากษ์เชิงลึกเพื่อเข้าใจความสัมพันธ์ทางอำนาจในสังคมได้ดีขึ้น

ดังนั้นความสำคัญของบทความวิจัยฉบับนี้คือการศึกษาคำอธิบายเกี่ยวกับพรรคคอมมิวนิสต์ในทัศนะของกรรมซีในเชิงลึก ซึ่งการนำเสนองานวิจัยเชิงทฤษฎีการเมืองในแง่มุมที่ยังไม่เคยหรือเคยแต่ปรากฏได้เพียงเล็กน้อยในโลกวิชาการรัฐศาสตร์ไทยสู่คำถามหลักของงานวิจัยดังนี้

⁷หรือ New Order (ที่แปลว่า “ระเบียบใหม่”) เป็นชื่อของหนังสือพิมพ์พวกหัวก้าวหน้าในขณะนั้นที่ก่อตั้งโดยกรรมซีและเพื่อนร่วมงานในปี 1919 หนังสือพิมพ์ดังกล่าวมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาแนวคิดทางการเมืองของกรรมซีและการเคลื่อนไหวของพรรคคอมมิวนิสต์ในอิตาลีในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง

คำถามหลักของงานวิจัย

งานเขียนของกริมซีในช่วงก่อนถูกคุมขัง (Pre-Prison Writing) อธิบายแนวคิดเกี่ยวกับพรรคคอมมิวนิสต์เอาไว้ได้อย่างไรบ้าง

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) งานวิจัยฉบับนี้มุ่งเน้นการศึกษาด้วยการใช้วิธีอุปมาน (Inductive approach) และสรุปตีความผลของการศึกษาวิเคราะห์และตั้งเป็นองค์ความรู้เป็นคำอธิบายในเชิงแนวคิดหรือทฤษฎีขึ้นมาจากงานเขียนของกริมซี การได้มาซึ่งข้อมูลของงานวิจัยดังกล่าวจะได้มาโดยอาศัยการศึกษาจากเอกสาร เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลในการวิจัยที่ครอบคลุม สมบูรณ์ผู้วิจัยจึงได้กำหนดแนวทางการศึกษาคือ การวิจัยเอกสาร (Documentary research) เป็นการค้นคว้าเก็บข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ ตำรา บทความ และงานวิจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษาโดยการศึกษาผู้วิจัยจะตีความผ่านเอกสารชั้นต้น (Primary sources) ที่กริมซีเป็นผู้เขียนขึ้นได้แก่หนังสือ Selections from Political Writings 1910 – 1920 ซึ่งเป็นหนังสือที่รวบรวมงานเขียนก่อนถูกคุมขังของกริมซีในระหว่างปี ค.ศ. 1910-1920 ภายใต้หัวข้อ Towards the Communist Party ประกอบไปด้วยบทความงานเขียนของกริมซี 19 ชิ้นโดยบทความที่อยู่ภายใต้หัวข้อดังกล่าวถูกนำเสนอโดยการแปล เลือกและเรียบเรียงใหม่ออกมาเป็นรูปแบบของหัวข้อหรือบทในหนังสือโดย Quintin Hoare เป็นผู้เลือกและเรียบเรียงเนื้อหา John Mathews เป็นผู้แปลจากภาษาอิตาลีสู่ภาษาอังกฤษ

นอกจากนี้งานวิจัยนี้ยังใช้ข้อมูลจากเอกสารชั้นรอง (Secondary sources) มาเป็นส่วนเสริมประกอบการวิเคราะห์และเพื่อใช้เป็นส่วนเสริมของคำอธิบายแนวคิดที่เคยถูกวิเคราะห์ตีความไว้แล้ว ซึ่งแนวคิดทฤษฎีที่สำคัญบางประการอาจปรากฏในเนื้อหาของงานเขียนในชุด Towards the Communist Party และมีส่วนเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับคำถามหลักของงานวิจัยจากข้อมูลหลายแหล่งด้วยกันได้แก่ ตำราภาษาอังกฤษ บทความในหนังสือ และวารสารภาษาอังกฤษที่สามารถสืบค้นได้จากฐานข้อมูลออนไลน์ที่สำคัญ อาทิ JSTOR และ Thai Journals Online (ThaiJO)

ขอบเขตของการศึกษา

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาเป็นการศึกษาตัวบทผ่านเอกสารชั้นต้น (Primary sources) ที่กริมซีเป็นผู้เขียนขึ้น ได้แก่หนังสือ Selections from Political Writings 1910 – 1920
2. ขอบเขตด้านระยะเวลาในการศึกษา ระยะเวลาในการศึกษาคือ ช่วง พ.ศ.2567-2568 ซึ่งดำเนินศึกษาเนื้อหาของงานเขียนภายใต้หัวข้อ Towards the Communist Party ของ Antonio Gramsci ที่ปรากฏในช่วง ค.ศ.1910-1920 (พ.ศ. 2453-2463)

แนวทางการวิเคราะห์/ตีความตัวบท

งานวิจัยฉบับนี้เป็นงานวิจัยที่มุ่งแสวงหา “ความหมายที่ซ่อนอยู่ (Hidden Meanings)” (Rohmann. 2000: 174 อ้างถึงใน นิติ มณีกาญจน์. 2556) ในตัวบท (Texts) ซึ่งมีสมมติฐานเบื้องต้นของการตีความว่าความหมายที่แท้จริงของตัวบทและเจตนาของผู้แต่งตัวบทเป็นสิ่งที่มิได้อยู่จริงและผู้ตีความก็สามารถทำความเข้าใจในความหมายนั้นได้โดยมีเงื่อนไขว่า ตัวบทจะต้องถูกทำความเข้าใจ

ภายใต้บริบทของมันเป็นเหตุที่ทำให้ผู้ตีความสามารถเข้าใจความหมายของตัวบทได้ก็เพราะทั้งตัวผู้ตีความและความหมายที่แฝงอยู่ในตัวบทต่างก็ตั้งอยู่บนฐานของความมีเหตุผล ด้วยสมมติฐานดังกล่าวปรากฏอย่างชัดเจนในแนวทางการตีความแบบ Hermeneutic หรือ วิธีการตีความตามแนวทางอรรถปริวรรตศาสตร์ (Hermeneutics Approach) ซึ่งผู้วิจัยจึงได้หยิบยกข้อเสนอของ ฮันส์ แกดเดอเมอร์ (Hans-Georg Gadamer) ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัยมากที่สุดเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการตีความงานเขียนของกริมซี

หากพิจารณาจากข้อเสนอของ แกดเดอเมอร์ (Gadamer, 2004 อ้างถึงใน นิติ มณีกาญจน์, 2556) ที่เชื่อว่าการตีความที่ดีคือการเปิดใจรับรู้และพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงความเข้าใจของตนเองตามกรอบความรู้ใหม่ที่ได้รับจากการตีความซึ่งเป็นลักษณะของ “การสนทนา” ที่ผู้ตีความจะต้องตั้งคำถามและสร้างบทสนทนากับตัวบท การตั้งคำถามกับตัวบทควรเป็นไปอย่างเปิดกว้าง ยอมปรับความเข้าใจเดิมที่ตนยึดถือไว้และไม่ผูกขาดความถูกต้องในการตีความ เนื่องจากไม่มีการตีความใดที่ถูกต้องตลอดกาลเป็นสำคัญดังนั้นความหมายของตัวบทจึงไม่ได้เป็นสิ่งที่คงที่แต่เป็นสิ่งที่ผู้อ่านสร้างสรรค์ความหมายขึ้นมาใหม่เสมอในทุกครั้งที่ทำการตีความร่วมกันระหว่างผู้อ่านและตัวบท ซึ่งสอดคล้องกับการที่กริมซี ผู้ซึ่งถึงแก่กรรมเมื่อ 27 เมษายน ค.ศ. 1937 หรือเมื่อ 87 ปีที่แล้ว (นับจากวันที่เริ่มทำการศึกษา) การสนทนาหรือการสัมผัสกับกริมซีนั้นจึงเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ที่จะเข้าใจถึงเจตนาหรือความรู้สึกของเขาได้อย่างแท้จริง ผู้วิจัยจึงเลือกตีความจากความจริง (ตัวบท) ซึ่งเป็นสิ่งที่มีอยู่หรือเป็นอยู่อย่างไม่มีวันเปลี่ยนแปลงจากเอกสารชั้นต้นที่ผู้วิจัยได้หยิบยกขึ้นมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นหลักเพื่อให้ได้ความหมายที่ชัดเจนและแน่นอนกว่าโดยการตีความนั้นจะขึ้นอยู่กับกรอบความรู้หรือขอบฟ้า (Horizon) ของผู้อ่านที่แตกต่างกันและประสบการณ์ของผู้อ่านในขณะทำการตีความและกรอบความรู้ของตัวบทที่ตัวบทมอบให้ผู้อ่าน ซึ่งส่งผลต่อการตีความในแต่ละครั้ง ความหมายที่ผู้อ่านได้รับจากการตีความตัวบทจึงไม่เคยเป็นสิ่งที่คงที่ แต่มันจะเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทและวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย (Purpose) ของผู้ตีความเองในขณะตีความซึ่งเป้าหมาย (Purpose) ของผู้ตีความจะดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยในครั้งนี้

สำหรับแนวทางการตีความตัวบทตามข้อเสนอของ แกดเดอเมอร์ ที่ผู้วิจัยนำมาปรับใช้กับการตีความตัวบทที่มีเป้าหมายในการสร้างคำอธิบายเกี่ยวกับแนวคิดเกี่ยวกับพรรคคอมมิวนิสต์ในมุมมองของกริมซีเพื่อให้เป็นประโยชน์ต่องานวิจัยอย่างสูงที่สุดผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดทฤษฎีการตีความตัวบทตามทัศนะของ แกดเดอเมอร์ มาประยุกต์ใช้กับงานวิจัยฉบับนี้เพื่อสอดคล้องต่อคำถามหลักของการวิจัยคือ เพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับพรรคคอมมิวนิสต์ในมุมมองของกริมซีผ่านงานเขียนช่วงก่อนถูกคุมขังโดยอาศัยหลักการสำคัญของแนวคิดทฤษฎีการตีความตามทัศนะของ แกดเดอเมอร์ เป็นแนวทางหลักในการตีความข้อความต่าง ๆ ฉะนั้นตลอดกระบวนการตีความข้อความต่าง ๆ ผู้วิจัยที่ตีความตามแนวปฏิบัติด้วยแนวทางของแกดเดอเมอร์จะมีสองสถานะหลักคือ สถานะที่หนึ่ง ผู้ตีความในฐานะผู้อ่านที่จะต้องตั้งคำถามต่อตัวบทที่ปรากฏอยู่ตรงหน้าโดยมีความกระหายใคร่รู้และยอมรับว่าตนเองยังไม่เข้าใจสิ่งที่ตัวบทกำลังนำเสนอ ทำหน้าที่ช่วยให้ผู้ตีความสามารถสร้างคำถามที่เปิดกว้างและเข้าใจความหมายของตัวบทได้มากขึ้น (นิติ มณีกาญจน์, 2556) สถานะที่สอง ผู้ตีความในฐานะผู้ตอบคำถามที่ตัวบทถามกลับมาหาผู้ตีความในสถานะนี้ผู้ตีความต้องพยายามทำให้ตัวบทเป็นคู่สนทนาที่มีชีวิตโดยการ “ฟังเสียง” ของตัวบทเพื่อรับรู้คำถามที่มันถามกลับมายังผู้ตีความคำถามเหล่านี้จะช่วยขยาย “ขอบฟ้า” ของการเข้าใจและชัดเจนความหมายหรือคำตอบของผู้ตีความให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

(นิติ มณีกาญจน์. 2556) โดยสรุปแล้วการนำแนวคิดการตีความตัวบทตามทัศนะของ ฮันส์ แกดเดอเมอร์ นำมาประยุกต์ใช้กับการตีความในงานวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางที่ช่วยให้สามารถตีความเพื่อสร้างคำอธิบายเกี่ยวกับ“พรรคคอมมิวนิสต์”ในแบบของกริมซีได้อย่างลุ่มลึกและครอบคลุมถึงเนื้อหาได้มากยิ่งขึ้น

ผลการวิจัย

1. เกิดอะไรขึ้นก่อนที่กริมซีคิดจะจัดตั้งพรรคคอมมิวนิสต์?

ทั้งนี้ตัวผู้วิจัยขออารัมภบท⁸ เสียก่อนว่าก่อนที่กริมซีจะตีพิมพ์งานเขียนเกี่ยวกับพรรคคอมมิวนิสต์ภายใต้งานเขียนชุด Towards the Communist Party ในช่วงเวลาเดียวกันนี้เองคือในช่วงต้นของศตวรรษที่ 20 งานเขียนในตำราของ ศฤงคาร พันธุ์พงศ์ (2540) พบว่าภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 1 ยุติลงอิตาลีซึ่งเป็นประเทศฝ่ายชนะสงครามแต่กลับพบเจอกับปัญหาเศรษฐกิจในช่วงปี ค.ศ.1913-1920 เช่นเดียวกับประเทศอื่น ๆ ในยุโรปเนื่องจากผลกระทบของสงครามมีผลทำให้รัฐบาลอิตาลีเกือบจะต้องตกอยู่ในสภาวะล้มละลายอีกทั้งปัญหาทางด้านเศรษฐกิจยังส่งผลกระทบทำให้เกิดการว่างงานอย่างรุนแรง ในขณะเดียวกันพวกทหารผ่านศึกซึ่งถูกปลดจากประจำการก็ไม่สามารถหางานทำได้ จึงทำให้อิตาลีตกอยู่ในสภาวะแห่งความวุ่นวายเพราะเกิดการเดินขบวนโดยพวกกรรมกรที่ตกงาน และเกิดการจลาจลซึ่งระบอบไปทั่วเพื่อประท้วงรัฐบาล นอกจากปัญหาทางด้านเศรษฐกิจจะเกิดขึ้นจากผลกระทบของสงครามโลกครั้งที่ 1 แล้วยังเป็นผลต่อเนื่องมาจากความล้มเหลวทางด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม โดยปัญหาทางด้านเกษตรกรรมซึ่งมีสาเหตุพื้นฐานมาจากความล่าช้าทางด้านเทคนิคการเกษตรและเรื่องของธรรมชาติที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการผลิตทางการเกษตร ส่วนปัญหาทางด้านอุตสาหกรรมมีสาเหตุเกิดจากการขาดแคลนเงินทุน การคมนาคมขนส่งที่ยังคงล่าช้าและอิตาลียังขาดแคลนทรัพยากรที่สำคัญโดยเฉพาะทรัพยากรที่ใช้ทางด้านพลังงานเช่น ถ่านหินและน้ำมันจึงทำให้การทำอุตสาหกรรมในอิตาลียังคงอยู่ในสภาพที่ล่าช้า

นอกจากปัญหาเหล่านี้แล้วผู้วิจัยยังพบว่าอีกหนึ่งปัญหาสำคัญในช่วงเวลาเดียวกันกับงานเขียนของกริมซีคือในช่วงปี 1910s-1920s นั้นอิตาลียังต้องมาพบเจอกับความผิดหวังจากการเจรจาสันติเพราะถึงแม้อิตาลีจะได้รับดินแดน อิสเทรีย (Istria) ทริเอสเต (Trieste) เทรนตีโน (Trentino) และดินแดนส่วนใหญ่ของฟิอูเม (Fiume) เป็นสิ่งตอบแทนแต่ก็ยังไม่สามารถสร้างความพอใจให้แก่รัฐบาล

⁸อย่างไรก็ตามสิ่งที่ผู้วิจัยจะนำเสนอในส่วนนี้ผู้วิจัยได้เคย กล่าว ศึกษา พรรณนา นั้นมีความหมายอย่างมีนัยยะสำคัญกับคำถามหลักของงานวิจัยและวิธีการศึกษาค้นคว้า ดังนั้นบริบทที่ถูกหยิบยกขึ้นมาหรือบริบทของตัวบทในแต่ละช่วงของบทนี้นั้นผู้วิจัยได้พิจารณาไตร่ตรองเป็นอย่างดีแล้วแล้วจะต้องทำให้การตีความเกี่ยวกับคำอธิบายเกี่ยวกับพรรคคอมมิวนิสต์ของกริมซีได้ถูกตีความออกมาอย่างถูกต้องและเหมาะสมอย่างมากที่สุด โดยต้องสอดคล้องกับแนวทางการตีความ/วิเคราะห์ข้อมูล ตามแนวทางการตีความตามแนวทางอรรถปริวรรตศาสตร์ ตามข้อเสนอของ ฮันส์ แกดเดอเมอร์ ที่ถูกนำมาปรับใช้กับการศึกษา/วิจัยตัวบทในครั้งนี้ ดังนั้นบริบทต่างๆที่จะถูกหยิบยกขึ้นมาใช้ในบทวิเคราะห์นี้ มีจุดประสงค์เพื่อขยายเส้นขอบฟ้าของการทำความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่ตัวบทเกิดขึ้นและถูกสร้างขึ้นให้มีความเข้าใจได้มากยิ่งขึ้นจากงานเขียนของกริมซี ดังนั้นเพื่อเป็นการทำความเข้าใจสิ่งที่เรียกว่า “ขอบฟ้า (Horizon)” ในความหมายที่ 2 ดังกล่าวในส่วนนี้ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอถึงบริบทเสียก่อนเพื่อเป็นการทำความเข้าใจถึงสาเหตุของการจัดตั้งพรรคคอมมิวนิสต์ของกริมซี

และประชาชนชาวอิตาลี เพราะดินแดนที่ อิตาลีได้รับไม่ครบตามจำนวนที่อิตาลีได้ทำข้อตกลงไว้กับอังกฤษ ฝรั่งเศสและรัสเซียตามสนธิสัญญาลอนดอน (Treaty of London) ที่ได้ทำไว้ในปี ค.ศ.1915 โดยเฉพาะอิตาลีหวังว่าจะได้รับดินแดนบางส่วนของอัลบาเนีย (Albania) และอาณานิคมในภาคพื้นทะเลของเยอรมนี ความผิดหวังดังกล่าวจึงทำให้รัฐบาลอิตาลีถูกโจมตีเป็นอย่างมาก อีกทั้งการเลือกตั้งในปี ค.ศ.1919 ได้สร้างความผิดหวังให้แก่ชาวอิตาลีที่ต้องการได้ผู้นำที่เข้มแข็งมาเป็นผู้ปกครอง ซึ่งผลกลับปรากฏว่านายลุยจิ แฟกตา (Luigi Facta) แห่งพรรคเสรีนิยมอิตาลี (Italian Liberal Party) ได้ขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและเป็นฝ่ายจัดตั้งรัฐบาลแต่รัฐบาลก็ไม่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ก่อให้เกิดการเมืองภายในอิตาลีกำลังเกิดความแตกแยก (ศฤงคาร พันธุ์พงศ์. 2540) ในขณะเดียวกันนั้นเองในช่วงที่สังคมในอิตาลีได้พบกับความวุ่นวายทั้งหลายกระทั่งในช่วงปี ค.ศ.1918-1920 การปฏิวัติของ Soviet ของวลาดีเมียร์ เลนิน (Vladimir Lenin) ก็ได้ปรากฏอยู่ตรงหน้า สำหรับกรั้มซีแล้ว การปฏิวัตินี้กลายเป็นหนทางในการนำไปสู่อำนาจของชนชั้นกรรมาชีพ อีกทั้งกรั้มซียังเห็นความเป็นประชาธิปไตยของชนชั้นกรรมาชีพหลังการปฏิวัติของเลนิน (สมบัติ พิษสะอาด. 2525: 20-38) หลังจากสงครามโลกครั้งที่หนึ่งจบลงการแรงงานอิตาลีจึงได้ถูกแบ่งออกเป็นสองแนวทางหลัก ฝ่ายหนึ่งสนับสนุนการปฏิวัติแบบรัสเซียซึ่งเรียกร้องให้มีการยึดอำนาจรัฐและสร้างสังคมนิยมผ่านการปฏิวัติ ส่วนอีกฝ่ายเน้นการเปลี่ยนแปลงอย่างค่อยเป็นค่อยไปผ่านสถาบันบัญญัติ

ในช่วงเดียวกันนี้เองกรั้มซีอยู่ในฐานะบรรณาธิการของวารสาร L'Ordine Nuovo โดยในปี ค.ศ.1919 กรั้มซีเสนอให้จัดตั้ง“สภาโรงงาน”โดยแนวคิดที่ว่าด้วยสภาโรงงานนั้นจะเป็นทางเลือกแทนระบบสหภาพแรงงานแบบดั้งเดิม กรั้มซีมองว่าสหภาพแรงงานมักเน้นต่อรองในระดับเศรษฐกิจแต่กลับขาดพลังในการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างสังคม ในทางกลับกันกรั้มซีเสนอว่าสภาโรงงานควรเป็นพื้นที่ที่แรงงานได้เรียนรู้การจัดการตนเองและฝึกฝนการบริหารองค์กรอุตสาหกรรม สภาดังกล่าวยังไม่เพียงแต่เรียกร้องค่าจ้างหรือผลตอบแทนที่ดีขึ้นแต่ยังมุ่งเน้นควบคุมวิธีการผลิตและสร้างต้นแบบของกรรมาชีพขึ้นเพื่อใช้เป็นองค์กรประชาธิปไตยของแรงงานและเป็น “โรงเรียน” เพื่อสอนประสบการณ์ทางการเมืองและการบริหาร อีกทั้งยังเป็นองค์กรที่มีอำนาจทางเศรษฐกิจและการเมืองอีกด้วย กรั้มซียังเน้นย้ำอีกว่าการปกครองของแรงงานในโรงงานนั้นเป็นก้าวสำคัญสู่การสร้างระบอบสังคมนิยมและชี้ว่าความรู้และทักษะที่สั่งสมจากสภาโรงงานจะช่วยให้แรงงานเข้าใจบทบาทของตนในฐานะผู้สร้างประวัติศาสตร์ไม่ใช่เพียงผู้รับใช้นายทุนเพราะเขาเชื่อว่าการปลดแอกแรงงานต้องอาศัยทั้งการเปลี่ยนแปลงในระดับเศรษฐกิจและการปลุกฝังสำนึกทางการเมือง (Political Consciousness) ซึ่งสภาโรงงานจะช่วยให้ชนชั้นแรงงานตระหนักถึงศักยภาพของตนและพัฒนาความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน (วัชรพล พุทธิรักษา. 2553) หลังจากที่ย่อเสนอของกรั้มซีได้ถูกส่งต่อและเผยแพร่ผ่าน L'Ordine Nuovo พบว่าหลังจากที่ย่อเสนอของกรั้มซีได้ถูกส่งต่อและเผยแพร่ผ่าน L'Ordine Nuovo แล้วนั้นแรงงานในเมือง Turin ต่างลุกฮือด้วยจำนวนกว่า 50,000 คน ในโรงงาน 30 แห่งเพื่อจัดตั้งสภาโรงงานเมื่อวันที่ 26 ตุลาคม ค.ศ.1919 จนถึงสิ้นปีมีแรงงานเข้าร่วมทั้งสิ้น 150,000 คน (สมบัติ พิษสะอาด. 2525: 20-38) แรงงานที่เข้าร่วมนั้นอาจเป็นทั้งการถูกกดขี่จากระบบราชการอิตาลีในขณะนั้นเหล่าแรงงานจึงรวมตัวกันเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของตนเอง เพื่อเรียกร้องให้มีการควบคุมการผลิตโดยตรงจากแรงงาน ซึ่งเป็นความพยายามในการสร้างรูปแบบการปกครองของกรรมาชีพ (Proletarian Governance)

แม้ว่าแรงงานจะยึดโรงงานและควบคุมการผลิตได้ชั่วคราวแต่สุดท้ายรัฐบาลก็สามารถปราบปรามการนัดหยุดงานได้ (Gramsci. 1977: 310-320) เหตุการณ์ดังกล่าวนี้เองทำให้กรัสมี่ตระหนักถึงข้อจำกัดของการต่อสู้เฉพาะในระดับท้องถิ่นเมื่อพรรคสังคมนิยมอิตาลี (ภาษาอังกฤษ: Italian Socialist Party ภาษาอิตาลี: Partito Socialista Italiano, PSI) ซึ่งประกาศว่าเป็นพรรคปฏิวัติกลับไม่ยอมทำอะไรเลยได้แต่ทำตัวเป็นผู้เฝ้าดูเหตุการณ์และไม่ได้ให้ความช่วยเหลือเหล่าแรงงานอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ถึงอย่างนั้นเหล่าแรงงานแห่งเมืองตูรินก็ได้หมดกำลังใจไปเสียแต่อย่างใด พวกเขาต้านทานการตอบโต้ของนายทุนอย่างเข้มแข็งและยังคงรักษาวินัยจนถึงวินาทีสุดท้าย แม้หลังจากพ่ายแพ้พวกเขายังคงยึดมั่นในอุดมการณ์คอมมิวนิสต์และการปฏิวัติของโลก (Gramsci. 1977: 310-320) เหตุการณ์ดังกล่าวนี้เองทำให้กรัสมี่เจ็บแค้นเป็นอย่างมากกรัสมี่และกลุ่มเพื่อนร่วมอุดมการณ์ เช่น อามาเดโอ บอร์ดิกา (Amadeo Bordiga) ไม่พอใจที่พรรคสังคมนิยมอิตาลี (PSI) ไม่สามารถตัดสินใจได้อย่างชัดเจนว่าจะสนับสนุนการปฏิวัติหรือไม่เมื่อพรรค PSI ไม่ยอมเข้าร่วมกับคอมมิวนิสต์สากล (Comintern) ตามข้อเรียกร้องของเลนิน กรัสมี่และบอร์ดิกาจึงตัดสินใจแยกตัวออกมาและสรุปได้ว่าจำเป็นต้องมีพรรคการเมืองปฏิวัติที่สามารถนำการต่อสู้ระดับประเทศได้ (สมบัติ พิษสะอาด. 2525: 20-38) ซึ่งนำไปสู่การก่อตั้งพรรคคอมมิวนิสต์อิตาลี (PCI) ขึ้นในปี 1921 โดยมีเป้าหมายในการสร้างพรรคแนวลัทธิมาร์กซิสต์-เลนินนิสต์ที่มีแนวทางปฏิรูปแตกต่างกันออกไปจากพรรคสังคมนิยมอิตาลี

2. พรรคคอมมิวนิสต์ในทัศนะของกรัสมี่คืออะไร?

งานเขียนใน ภัทรมน สุวพันธุ์ (2564) ได้ให้คำอธิบายสำหรับคำว่า “คอมมิวนิสต์” นั้นว่า มาร์กซ์ และฟรีดริช เองเงิลส์ (Friedrich Engels) ได้ใช้คำนี้เป็นครั้งแรกในการเขียน “คำประกาศของคอมมิวนิสต์ (the Communist Manifesto)” ในระหว่างปี ค.ศ. 1847-1848 ซึ่งถือได้ว่าเป็นเอกสารสำคัญที่อธิบายถึงหลักการของคอมมิวนิสต์โดยสาระสำคัญ “คำประกาศของคอมมิวนิสต์” ได้กล่าวถึงประวัติศาสตร์ของสังคมว่าเป็นประวัติการต่อสู้ระหว่างชนชั้นทาสต่อผู้กับนายทาส ไพร่ต่อสู้กับเจ้าของที่ดิน กรรมกรต่อสู้กับนายทุนและในขั้นตอนสุดท้ายกรรมกรซึ่งเป็นชนชั้นที่ถูกขูดรีดมีความต้องการที่จะเปลี่ยนความสัมพันธ์ในการผลิตหรือระบบกรรมสิทธิ์และโครงสร้างส่วนบน (Superstructure) อันได้แก่ ระบบกฎหมาย การเมือง วัฒนธรรม และระบบความคิด

อย่างไรก็ตามหากพิจารณาจากการปฏิวัติรัสเซียในปี 1917 ดังที่กล่าวไว้ในเบื้องต้นซึ่งเป็นการปฏิวัติที่กรัสมี่มองเห็นว่ามันเกิดขึ้นในประเทศที่ยังไม่ได้พัฒนาอุตสาหกรรมเต็มที่ กลับขัดกับสิ่งที่มาร์กซ์เคยคาดการณ์ไว้คือการต่อสู้ระหว่างชนชั้น กรัสมี่ใช้กรณีนี้เป็นหลักฐานว่าการเมืองและอุดมการณ์สามารถเร่งหรือชะลอการเปลี่ยนแปลงทางสังคมได้อันแตกต่างจากแนวคิดแบบเศรษฐกิจกำหนดนิยม (Economic Determinism) ซึ่งเป็นแนวคิดของกลุ่มมาร์กซิสต์กระแสหลักในยุคของกรัสมี่เช่น คาร์ล คาทสกี (Karl Kautsky) และ เอ็ดูอาร์ด เบิร์นสไตน์ (Eduard Bernstein) ที่เชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมนิยมจะเกิดขึ้นเองเมื่อระบบทุนนิยมพัฒนาไปถึงจุดหนึ่ง (วัชรพล พุทธิรักษา. 2563: 113-114) ซึ่งสำหรับกรัสมี่กระบวนการดังกล่าวมันได้ละเลยบทบาทของมนุษย์ในกระบวนการปฏิวัติแม้จะไม่ทั้งหมดและเชื่อว่าชนชั้นแรงงานต้องลงมือกระทำ (Praxis) โดยอาศัยความได้ว่าการทำหรือปฏิบัติเพื่อเปลี่ยนแปลงสังคมได้เลยไม่ใช้การรอให้ชนชั้นถูกกดขี่และตื่นรู้ขึ้นมาเพื่อเปลี่ยนสังคมตามลำดับแบบมาร์กซ์

แม้ชนชั้นแรงงานต้องลงมือกระทำอย่างที่กล่าวไว้ในเบื้องต้นสำหรับกรัမ်းซึ่งชนชั้นกรรมาชีพสำหรับกรัမ်းซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่สามารถวิเคราะห์ได้เป็นกลุ่มบุคคลที่ไม่มีรูปร่างชัดเจน ไม่มีความคิด ไม่มีเจตจำนงและไม่มีมุมมองที่เป็นหนึ่งเดียว (Gramsci. 1977: 348) ฉะนั้นชนชั้นต่าง ๆ จึงต้องมี “เครื่องมือ” ในการแสดงออกและต่อสู้ทางการเมืองซึ่งก็คือ “พรรคของชนชั้นกรรมาชีพ” หรือองค์กรที่สร้างการรวมตัวและสร้างจิตสำนึกชนชั้น โดยกรัမ်းเสนอว่าองค์กรหรือสถาบันที่เสนอตัวเองว่าเป็น “พรรคการเมือง” หรือ “พรรค” จะต้องมีความคิดเกี่ยวกับ “รัฐ” กล่าวคือมีหลักรัฐธรรมนูญเป็นของตนเองสามารถสร้างและเผยแพร่แนวคิดเกี่ยวกับรัฐของตนเองและสามารถสร้างและเผยแพร่โครงการ/นโยบายที่จะเกิดขึ้นภายใต้รัฐบาลของตนในหมู่มวลชนอย่างกว้างขวาง ซึ่งโครงการ/นโยบายนี้ต้องสามารถทำให้พรรคจัดตั้งรัฐได้ในทางปฏิบัติคือต้องเป็นสถานการณ์/ลายลักษณ์อักษร/การกระทำที่เป็นรูปธรรมโดยใช้ความจริง ๆ และไม่ใช่เพียงจินตนาการโดยออกมาเป็นเพียงคำพูดปากเปล่าที่เป็นเพียงสิ่งนามธรรมเท่านั้น (Gramsci. 1977: 368-371) ซึ่งอาจตีความได้ว่าพรรคคอมมิวนิสต์ในทัศนะของกรัမ်းจะต้องมีความคิดเกี่ยวกับ “รัฐ” เฉกเช่นเดียวกันกับพรรคการเมือง (แบบทั่วไป) ในแบบที่เขาได้นำเสนอเอาไว้ นอกจากนี้ยังเสนอว่าพรรคคอมมิวนิสต์นั้นต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้คือ (1) โครงสร้างที่มั่นคงและชัดเจนโดยพรรคคอมมิวนิสต์ต้องมีพื้นฐานที่มั่นคงและเป็นอิสระ ไม่ใช่เพียงการรวมตัวของบุคคลที่ไม่มีเป้าหมายและไม่มีความชัดเจนพรรคต้องถูกมองว่าเป็นองค์กรที่มีความน่าเชื่อถือและได้รับการยอมรับทั้งในระดับชาติและระดับสากล (2) การจัดองค์กรแบบปฏิวัติ พรรคต้องมีการจัดองค์กรที่เหมาะสมเพื่อสนับสนุนภารกิจทางการเมืองของการปฏิวัติ ไม่ใช่เพียงการทำงานของสหภาพแรงงานที่มุ่งเน้นผลประโยชน์เฉพาะหน้า (3) การสร้างความเชื่อมโยงกับมวลชน พรรคคอมมิวนิสต์ต้องทำงานอย่างใกล้ชิดกับชนชั้นแรงงานโดยไม่เพียงแต่ให้การศึกษาเท่านั้น แต่ยังต้องเปลี่ยนมวลชนให้กลายเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรปฏิวัติที่มีชีวิตเพื่อสร้างพลังที่สามารถท้าทายระบบชนชั้นปัจจุบันได้ (Gramsci. 1977: 363-365)

นอกจากนี้แล้วด้วยความที่กรัမ်းเป็น “ผู้เจริญรอยตามมาร์กซ์”⁹ แนวคิดอันสำคัญประการหนึ่งของกรัမ်းที่สะท้อนได้ถึงความเป็นผู้เจริญรอยตามมาร์กซ์คือชุดของคำอธิบายต่อความตั้งใจที่มีให้กับการก่อตั้งพรรคคือ กรัမ်းเสนอว่าการเกิดขึ้นของพลังประวัติศาสตร์ที่แท้จริงซึ่งพรรคคอมมิวนิสต์ควรเป็นภาพสะท้อนนั้น พรรคคอมมิวนิสต์จึงไม่ได้เกิดขึ้นทันทีทันใดจากความว่างเปล่าหากแต่ต้องผ่านสิ่งที่เรียกว่ากระบวนการ “วิภาษวิธี (Dialectic)” เช่นเดียวกับการเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ กล่าวคือ พรรคจะต้องก่อรูปผ่านความขัดแย้งเรียนรู้จากความล้มเหลวสะสมพลังจากมวลชนและค่อย ๆ ก่อร่างสร้างตนเองขึ้นเป็นพรรคที่มีจิตสำนึกชัดเจนต่อภารกิจของชนชั้นกรรมาชีพ (Gramsci. 1977: 309) ซึ่งสะท้อนถึงการนำแนวคิดวัตถุนิยมวิภาษวิธีของมาร์กซ์มาใช้ในฐานะวิธีคิดหลัก (Methodological Framework) ในการเปลี่ยนแปลงทางสังคมผ่านการจัดตั้งพรรค ด้วยเหตุนี้การเข้าใจพรรคคอมมิวนิสต์ในแบบของกรัမ်းซึ่งมิใช่เพียงมองในเชิงการจัดองค์กร แต่ยังต้องเข้าใจผ่านกรอบวิธีคิดแบบวิภาษวิธีวัตถุนิยมที่มุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงของสังคมทั้งในเชิงโครงสร้างเศรษฐกิจ จิตสำนึก และวัฒนธรรม

⁹อย่างไรตามผู้วิจัยไม่ได้ยกย่อง คาร์ล มาร์กซ์ เสมือนเป็นอาจารย์ในโลกทางปรัชญาของกรัမ်းแต่เพียงผู้เดียวหากแต่กรัမ်းก็ได้รับอิทธิพลทางแนวคิดจากนักคิดท่านอื่นด้วยเช่นกัน แต่จากการศึกษาตัวบทของผู้วิจัยจึงจะเห็นว่าพรรคคอมมิวนิสต์ของกรัမ်းนั้นมีความเป็นมาร์กซ์อยู่ไม่น้อย

อย่างเป็นองค์รวมเพื่อตระหนักรู้ถึงปัญหาของสังคมแล้วซ้ำเล่า ในการเข้าถึงและเข้าใจปัญหาได้อย่างถ่องแท้พรรคจึงจะก่อตัวขึ้นมาเพื่อทำภารกิจนำพาชนชั้นกรรมาชีพในการเปลี่ยนผ่านจากสังคมนิยมทุนนิยมสู่สังคมนิยมมิวนิสต์ได้อย่างแท้จริง เพราะกริมซีไม่ได้มองพรรคคอมมิวนิสต์เป็นเพียงแต่องค์กรทางการเมืองแต่ยังมองในฐานะที่เป็นเครื่องมือเปลี่ยนแปลงประวัติศาสตร์

นอกจากจัดการนำความรู้สึทางประวัติศาสตร์และการจัดตั้งองค์กรหรือพรรคคอมมิวนิสต์เข้าสู่อำนาจของพลังการผลิตแล้วหน้าที่สำคัญของพรรคคอมมิวนิสต์สำหรับกริมซี คือ ยังจะต้องสร้างฐานเศรษฐกิจที่มั่นคงและยั่งยืนเพื่อให้ชนชั้นกรรมาชีพยึดครองอำนาจทางการเมืองได้อย่างมั่นคง (Gramsci. 1977: 305-309) และเมื่อพรรคที่จะเข้ามาทำหน้าที่จัดระเบียบทางการเมืองให้กับชนชั้นที่ถูกกดขี่ทั้งหมดโดยจะต้องมีชนชั้นกรรมาชีพคอมมิวนิสต์เป็นศูนย์กลาง เพื่อบรรลุเป้าหมายสู่สังคมนิยมมิวนิสต์ เพราะฉะนั้นกริมซีจึงเสนออีกว่าพรรคคอมมิวนิสต์นั้นจะต้องกลายเป็น “พรรคที่ปกครอง (Governing Party)” ซึ่งเป็นตัวแทนของชนชั้นกรรมาชีพและชนชั้นอื่น ๆ เป็นพรรคสำหรับชนชั้นกรรมาชีพคอมมิวนิสต์ (Communist Proletariat) นำโดยเหล่ากรรมาชีพเท่านั้นจริง ๆ (โดยต้องถูกยอมรับโดยส่วนมากด้วย) พรรคจึงจะเป็นพรรคแห่งการปฏิบัติได้อย่างแท้จริงและแล้วพรรคคอมมิวนิสต์จะกลายเป็นพรรค “ประชาธิปไตย (Democratic Party)”¹⁰ ที่ได้รับความไว้วางใจจากชนชั้นที่ถูกกดขี่ทั้งหมดและต้องคอยหน้าที่รักษาการติดต่อการประสานงานหรือการรับฟังเสียงอย่างต่อเนื่องกับทุกกลุ่มของชนชั้นแรงงานด้วยหน้าที่เหล่านี้เองจะเป็นสิ่งที่กริมซีมองว่าเป็นตัวกระตุ้นให้กลุ่มชนชั้นต่าง ๆ ที่ถูกกดขี่จากรัฐนายทุนนั้นได้ยอมรับชนชั้นกรรมาชีพคอมมิวนิสต์ไปเองโดยปริยายในฐานะชนชั้นผู้ปกครองที่ต้องเข้ามาแทนที่ชนชั้นนายทุนในอำนาจรัฐ โดยการที่พรรคสร้างเงื่อนไขที่ทำให้การปฏิวัติในฐานะการทำลายรัฐนายทุนกลายเป็นสิ่งเดียวกับการปฏิวัติกรรมาชีพ ซึ่งเป็นการปฏิวัติที่ยึดอำนาจคืนจากผู้ยึดครองและเริ่มต้นพัฒนาระเบียบใหม่ในความสัมพันธ์ของการผลิตและการกระจายทรัพยากร (Gramsci. 1977: 305-309)

ฉะนั้นแล้วสำหรับกริมซีเมื่อพรรคคอมมิวนิสต์ได้นำเสนอตัวเองในฐานะที่เป็นพรรคเฉพาะของชนชั้นกรรมาชีพ ซึ่งต้องทำงานเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกและกำหนดแนวทางที่ชัดเจนให้กับพลังของการผลิตที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาของระบบทุนนิยม กริมซีเสนออีกว่าพรรคจะต้องสร้างเงื่อนไขทางเศรษฐกิจที่ทำให้ชนชั้นกรรมาชีพคอมมิวนิสต์สามารถยึดครองอำนาจรัฐได้เช่นกันและพรรคนั้นต้องสร้างเงื่อนไขที่ทำให้การปฏิวัติกรรมาชีพสามารถเชื่อมโยงกับการลุกฮือของประชาชนที่ต่อต้านรัฐนายทุนพร้อมกับสร้างเงื่อนไขให้การลุกฮือกลายเป็นการปลดปล่อยโดยแท้จริงจากพลังการผลิตที่แท้จริง ซึ่งได้เติบโตขึ้นจากภายในสังคมทุนนิยมซึ่งได้กดขี่ชนชั้นต่าง ๆ (Gramsci. 1977: 305-309) เสมือนการเปลี่ยนสังคมตามลำดับแบบมาร์กซ์หากแต่กริมซีก้าวข้ามจุดนั้นมาได้โดยเชื่อว่าชนชั้นแรงงานต้องลงมือกระทำเพื่อเปลี่ยนแปลงสังคมได้โดยไม่ต้องรอถึง กระนั้นพรรคคอมมิวนิสต์เองก็จะทำหน้าที่เพื่อสร้างความตื่นรู้แก่ชนชั้นกรรมาชีพควบคู่ไปด้วยกันโดยผ่านสิ่งที่กริมซีเรียกมันว่า “การเคลื่อนไหวอย่างมีจิตสำนึก (Conscious Movement)” (Gramsci. 1977: 305-309) ทั้งนี้อาจ

10 ในมุมมองนี้กริมซีรับระบบประชาธิปไตยเข้ามาใช้แต่ไม่ได้นำระบอบมาใช้

ตีความได้ว่าเพื่อเป็นการสถาปนาชนชั้นปกครองหรือก็คือการสร้างโลกทัศน์ของการครองอำนาจนำ¹¹ การปกครองโดยฉันทามติ การทำให้การปฏิบัติถูกต้องชอบธรรมผ่านวัฒนธรรมและครอบครัวมากขึ้น อันเป็นอำนาจของมวลชนกรมาชีพและคอมมิวนิสต์เองเพื่อสนับสนุนอำนาจทางการเมืองด้วยอำนาจทางเศรษฐกิจ และความมุ่งมั่นของมวลชนกรมาชีพเหล่านี้ที่จะนำระเบียบแบบกรมาชีพเข้าสู่โรงงาน ทำให้โรงงานเป็นหน่วยพื้นฐานของรัฐใหม่และสร้างรัฐใหม่ให้เป็นตัวแทนของความสัมพันธ์ทางอุตสาหกรรมในระบบโรงงาน

นอกจากนี้แล้วในแง่ของยุทธศาสตร์พรรคคอมมิวนิสต์ในแบบของกรัมซึ้นน์ผู้วิจัยได้พบแนวคิดหลักอีกหนึ่งแนวคิดที่กรัมซึ้นน์หยิบยืมมาจากแนวคิดของมาร์กซ์คือ แนวคิดว่าด้วยวัตถุนิยมประวัติศาสตร์หากพิจารณาด้วยแนวคิดดังกล่าวแล้ว โดยความสำคัญของแนวคิดดังกล่าวนี้เป็นที่รู้จักกันในหมู่นักปฏิวัติทั่วโลกว่าเป็นหลักสำคัญในการวิเคราะห์ลักษณะสังคมเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์และยุทธวิธีในการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงสังคมให้สอดคล้องกับการแย่งชิงและแย่งยึดครองของชนชั้น และนำพาการปฏิวัติให้เกิดความสำเร็จ (ภัทรมน สุวพันธุ์, 2564: 76) โดยแนวคิดดังกล่าวได้ปรากฏในตัวบท¹² ภายใต้บริบทในงานเขียนของกรัมซึ้นน์เพื่อการสร้างการตื่นรู้ให้แก่ชนชั้นกรมาชีพ อาจตีความได้ว่ากรัมซึ้นน์ ได้นำแนวคิดดังกล่าวเพื่อใช้ในการดำเนินแผนยุทธศาสตร์พรรคคอมมิวนิสต์ของกรัมซึ้นน์ด้วยเช่นกัน ดังนั้นการสร้างพรรคคอมมิวนิสต์ที่มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และสำหรับกรัมซึ้นน์จึงต้องไม่ใช่การรวมตัวของพวกที่ใช้ความกลัวความเกลียดและความรักหรือปฏิบัติตามแนวทางแบบเจ้าผู้ครองนครในแบบของ Machiavelli ทั้งนี้กรัมซึ้นน์ใช้คำว่า Little Machiavelli จากบริบททั้งหมดทำให้ผู้วิจัยตีความได้ว่ามีความเกี่ยวข้องกับแนวคิดเจ้าผู้ครองนคร หรือ The Prince ของ Machiavelli (Gramsci, 1977: 305-309) ดังเห็นได้จากข้อความต่อไปนี้

“เราต้องพยายามส่งเสริมการก่อตั้งพรรคคอมมิวนิสต์อย่างเป็นระบบซึ่งไม่ใช้การรวมตัวของนักบวชหัวรุนแรงหรือมาเกียเวลลิตัวเล็ก ๆ แต่เป็นพรรคคอมมิวนิสต์แห่งการกระทำปฏิวัติ พรรคที่สำนึกชัดเจนนึงถึงภารกิจทางประวัติศาสตร์ของชนชั้นกรมาชีพ และมีความสามารถในการชักนำชนชั้นกรมาชีพให้บรรลุภารกิจนั้น”

Antonio Gramsci, 1977, p.309

11 “การครองอำนาจนำ” (Hegemony) ตามแนวคิดของ กรัมซึ้นน์ คือ การที่ชนชั้นปกครองสามารถครองอำนาจได้ ไม่เพียงด้วยการใช้กำลังหรือบังคับ แต่ด้วยการทำให้ชนชั้นอื่น ยอมรับและเห็นพ้องโดยสมัครใจ ผ่านอุดมการณ์ วัฒนธรรม การศึกษา ศาสนา และสถาบันทางสังคมต่าง ๆ จนกลายเป็น “สามัญสำนึก” ของสังคม ดูเพิ่มเติมใน วัชรพล พุทธิรัชชา. (2563). บทสำรวจความคิดทางการเมืองของอันโตนิโอ กรัมซึ้นน์: A Survey of Gramsci's Political Thought น.156-167

12 “สำหรับผู้ที่ยึดถืออุดมการณ์คอมมิวนิสต์ ที่ไม่เข้าใจองค์ประกอบพื้นฐานของแนวคิดคอมมิวนิสต์และวัตถุนิยมประวัติศาสตร์ แต่ดำเนินชีวิตตามความเป็นจริงของการต่อสู้และเข้าใจความเป็นจริงนั้น จงทำความเข้าใจได้เพียงว่าการปฏิวัติในฐานะการพิชิตอำนาจทางสังคมของชนชั้นกรมาชีพสามารถเข้าใจได้เพียงว่าเป็นกระบวนการวิภาษวิธีที่อำนาจทางการเมืองทำให้อำนาจทางอุตสาหกรรมเป็นสิ่งที่เป็นไปได้สำหรับสภาโรงงานในฐานะตัวแทนของความเป็นอิสระของผู้ผลิตในด้านอุตสาหกรรมและในฐานะรากฐานขององค์กรเศรษฐกิจแบบคอมมิวนิสต์มันจะเป็นเครื่องมือในการต่อสู้ครั้งสุดท้ายกับระบบทุนนิยมเนื่องจากมันสร้างเงื่อนไขที่สังคมที่แบ่งแยกชนชั้นถูกกำจัดและการแบ่งแยกชนชั้นใหม่จะกลายเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ในทางกายภาพ” (Gramsci, 1977: 305-309)

อีกหนึ่งตัวอย่างคือการใช้มวลชนในแบบมากอแบ็ง (Jacobins) ในฝรั่งเศสที่กริมซีเป็นผู้ยกตัวอย่าง (Gramsci. 1977: 305-309) กล่าวคือการใช้ความกลัวและความรุนแรงในการปฏิวัติ เมื่อพิจารณาจากตัวบทที่ผู้วิจัยได้ทำการตีความแล้วจึงจะเห็นได้ว่ากริมซีนั้นได้เน้นย้ำเรื่องของการใช้ความกลัวและความรุนแรงในการนำพามวลชนสู่การเปลี่ยนผ่านสังคมเป็นอย่างมากดังนั้นอย่างที่เราได้กล่าวไว้ในข้างต้นว่า การสร้างโลกทัศน์ของการครองอำนาจนำ การปกครองโดยฉันทามติ การทำให้การปฏิวัติถูกต้องชอบธรรมผ่านวัฒนธรรมและครอบครัวมากขึ้นจึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับกริมซีที่ต้องการเปลี่ยนผ่านสังคมทุนนิยมสู่สังคมนิยมคอมมิวนิสต์ ดังนั้นพรรคคอมมิวนิสต์ที่เป็นของมวลชนผู้ซึ่งก่อตั้งพรรคด้วยความพยายามของพวกเขาเองนั้นที่จะมุ่งมั่นที่จะปลดปล่อยตนเองจากการกดขี่ทั้งทางการเมืองและเศรษฐกิจอย่างอิสระผ่านการจัดองค์กรเศรษฐกิจสังคมและหากพิจารณาจากที่กริมซีเสนอว่า ต้องเป็นพรรคที่มีการกระทำปฏิวัติแบบคอมมิวนิสต์ พรรคที่มีจิตสำนึกชัดเจนในพันธกิจทางประวัติศาสตร์ของชนชั้นกรรมาชีพ ทั้งนี้เพื่อให้ทั้งตัวพรรคและมวลชนได้ตื่นรู้และรับรู้ถึงศัตรูของชนชั้นผ่านสิ่งที่กริมซีเสนอไว้ดังที่เราได้กล่าวไว้ในเบื้องต้นคือ การเคลื่อนไหวอย่างมีจิตสำนึกต่อการต่อสู้ของชนชั้นในประวัติศาสตร์ที่ผ่านมาอันต้องนำพาสังคมสู่การปลดแอกจากสังคมทุนนิยมสู่สังคมนิยมคอมมิวนิสต์

อย่างไรก็ตามสำหรับกริมซีแล้วเมื่อเกิดการเปลี่ยนผ่านสังคม กริมซีตระหนักดีอยู่แล้วว่าความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวของชนชั้นกรรมาชีพนั้นไม่ใช่สิ่งที่ยั่งยืนแต่อยู่เพียงช่วงสั้น ๆ ที่เกิดจากการปฏิวัติเท่านั้นมวลชนที่ขาดประสบการณ์เกี่ยวกับเจตจำนงและอำนาจ จะถูกฮือเพื่อเรียกร้องผลประโยชน์ส่วนตัวหรือเป็นกลุ่มเพื่ออำนาจต่อรองบางอย่างอย่างง่าย ๆ แม้จะดูเป็นปรปักษ์หรือก่อเกิดความวุ่นวายแต่เป็นผลพวงตามธรรมชาติของการปฏิวัติที่ทำให้โครงสร้างเดิมถูกทำลายลงซึ่งตัวกริมซีเองก็ยังอธิบายว่าลัทธิคอมมิวนิสต์เป็น “ผลพวงของการตอบโต้ (A Consequence Of Reaction)” โดยเกิดขึ้นจากความล้มเหลวของรัฐในการจัดการปัญหาในประเทศชนชั้นแรงงานมีความรับผิดชอบในการเผชิญหน้ากับความล้มเหลวของรัฐซึ่งสะท้อนถึงบทบาทที่สำคัญของพรรคคอมมิวนิสต์ในการสร้างการเปลี่ยนแปลง (Gramsci 1977: 330-339) เพื่อให้สังคมเป็นระเบียบกริมซีจึงเสนอว่า “พรรคคอมมิวนิสต์” จะมีบทบาทสำคัญในการจัดระเบียบเจตจำนงของชนชั้นแรงงานและชนชั้นต่าง ๆ และทำหน้าที่เป็นเครื่องมือประวัติศาสตร์สำหรับการเปลี่ยนผ่านสังคมฉะนั้นพรรคคอมมิวนิสต์ต้องทำให้หรือกำหนดให้ชนชั้นแรงงานเปลี่ยนบทบาทจาก “ผู้ตาม” ไปสู่ “ผู้ริเริ่ม” และจากแรงงานที่ไม่มีเป้าหมายไปสู่แรงงานที่มีจุดมุ่งหมายซึ่งพรรคจะช่วยสร้างโครงสร้างที่เหมาะสมสำหรับการเกิดรัฐของคณาชนโดยพรรคจะต้องช่วยให้แรงงานค้นพบตำแหน่งและบทบาทของตนในสังคมใหม่ซึ่งเป็นก้าวแรกสู่การก่อเกิดสังคมนิยมคอมมิวนิสต์โดยผ่านช่วงที่กริมซีเรียกว่า ช่วงเวลาแห่งเผด็จการของชนชั้นกรรมาชีพ (Dictatorship of the Proletariat) เพื่อทำลายระบบเดิมและสร้างสังคมนิยมคอมมิวนิสต์เป้าหมายสูงสุดคือ สังคมไร้ชนชั้น (Classless Society) ผ่านการจัดสรรอำนาจให้กรรมาชีพโดยต้องใช้รัฐของกรรมาชีพเป็นเครื่องมือเพื่อกำจัดชนชั้นและเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจแต่เมื่อถึงในท้ายที่สุดแล้วเมื่อถึงปลายทางของสังคมแล้วกริมซีเสนอว่า องค์กรที่คอยปกป้องชนชั้นกรรมาชีพจะต้องค่อย ๆ สลายตัวไปอย่างเป็นระบบ ควบคู่ไปกับการสลายตัวของชนชั้นและผู้คนหรือแรงงานจะกลายมาเป็นมนุษยชาติด้วยกันทั้งหมด (Gramsci. 1977: 305)

ทั้งนี้อย่างที่กล่าวไว้ในเบื้องต้นว่าการ “รักษาสัจตวิญญานแห่งการปฏิวัติให้คงอยู่ในมวลชน” และการ “สร้างผู้นำจากชนชั้นกรรมาชีพ” สะท้อนถึงความเชื่อที่ว่า การเปลี่ยนแปลงต้องมาจากชนชั้นล่าง ไม่ใช่จากชนชั้นปกครอง ซึ่งสำหรับกริมซีผู้ที่จะนำพาชะตากรรมของชนชั้นกรรมาชีพและ

รักษาไว้ซึ่งความเชื่อในตัวพรรค กรัสม์ชี้ให้เห็นความสำคัญกับกลุ่มที่เขาเรียกว่ากลุ่มหัวหอกปฏิวัติ (Proletarian Vanguard) ในฐานะผู้นำทางอุดมการณ์ซึ่งคล้ายกับแนวคิดของเลนิน (Leninism) ที่เชื่อว่าการปฏิวัติจะประสบความสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อมีพรรคแนวหน้าที่ตั้งตัวอย่างมีวินัยและมีจิตสำนึกทางการเมืองสูง อย่างไรก็ตามกรัสม์ชี้แย้งเน้นว่ากลุ่มนี้ต้องเชื่อมโยงกับมวลชนอย่างแท้จริง ไม่ใช่เพียงการสั่งการจากเบื้องบน (Gramsci, 1977: 347-349) ฉะนั้นแล้วพรรคคอมมิวนิสต์สำหรับกรัสม์ขึ้นนั้นจึงต้องมีโครงสร้างที่เป็นหนึ่งเดียวและมีความเป็นศูนย์กลางที่เข้มแข็งต้องมีการจัดเตรียมกำลังคน เครื่องมือ และทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อควบคุมและจัดระเบียบสังคมรวมถึงการดำเนินการอย่างต่อเนื่องในการชักชวนและโฆษณา เพื่อสร้างการตื่นรู้ (ทัศนคติ เจตจำนง อุดมการณ์) ในหมู่มวลชน ฉะนั้นพรรคจึงต้องกระทำการรักษาโครงสร้างดั้งเดิมของชนชั้นแรงงานเอาไว้และสร้างช่องทางให้ชนชั้นกรรมาชีพสามารถจัดตั้ง “รัฐ” ของคนงานและสร้าง “เงื่อนไข” ให้กับการเกิดสังคมคอมมิวนิสต์ได้อย่างแท้จริง เพราะในมุมมองของกรัสม์พรรคคอมมิวนิสต์ไม่ได้เป็นเพียงองค์กรทางการเมืองแต่เป็นเครื่องมือในการเปลี่ยนผ่านของประวัติศาสตร์ซึ่งจะช่วยสร้างสังคมใหม่ที่มีเสรีภาพโดยเสรีภาพที่ไม่ใช่แค่การมีโอกาสแต่เป็นผลลัพธ์ของเงื่อนไขทางสังคมที่ถูกจัดระเบียบให้เอื้อต่อเสรีภาพที่แท้จริง และความเป็นธรรมเป็นรากฐานผ่านการจัดระเบียบ เจตจำนงและพลังของชนชั้นกรรมาชีพอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยที่พรรคคอมมิวนิสต์จะต้องเป็นแกนแท้ที่หล่อเลี้ยงและสร้างแรงบันดาลใจให้กับชนชั้นแรงงานและเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการรวมพลังและการต่อสู้ของชนชั้นแรงงานเพื่อปลดแอกตัวเองจากการกดขี่

สรุป

บทบาทของพรรคคอมมิวนิสต์ในทัศนะของอันโตนิโอ กรัสม์ คือเครื่องมือเปลี่ยนผ่านทางประวัติศาสตร์สู่สังคมคอมมิวนิสต์ ในบรรดานักคิดมาร์กซิสต์รุ่นหลัง อันโตนิโอ กรัสม์ (Antonio Gramsci) ได้พัฒนาทฤษฎีเกี่ยวกับพรรคคอมมิวนิสต์ให้มีความซับซ้อนและลึกซึ้งยิ่งขึ้น โดยเขาไม่ได้มองพรรคในฐานะองค์กรทางการเมืองทั่วไปเท่านั้น แต่ให้ความสำคัญกับบทบาทของพรรคในฐานะ “เครื่องมือทางประวัติศาสตร์” ที่มีหน้าที่ในการจัดระเบียบเจตจำนง การสร้างจิตสำนึกและการนำพาชนชั้นกรรมาชีพไปสู่การปลดแอกและสถาปนารัฐใหม่ของแรงงานอย่างแท้จริง สิ่งที่กรัสม์ชี้ได้วิพากษ์แนวคิดเศรษฐกิจกำหนดนิยมแบบดั้งเดิมของมาร์กซ์ คือการเชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงสังคมจะเกิดขึ้นเมื่อระบบทุนนิยมพัฒนาถึงจุดสูงสุด แต่กรัสม์กลับมองว่าการเมืองและอุดมการณ์มีบทบาทสำคัญในการเร่งหรือชะลอการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างทางเศรษฐกิจหรือสังคมได้ด้วยตัวอย่างเช่น การปฏิวัติรัสเซียปี 1917 ที่ได้เกิดขึ้นในประเทศที่ยังไม่พัฒนาอุตสาหกรรมเต็มที่จึงขัดกับสิ่งที่มาร์กซ์เคยคาดการณ์ไว้ กรัสม์จึงเสนอว่าการปฏิวัติไม่จำเป็นต้องรอให้เงื่อนไขทางวัตถุพร้อมแต่ต้องอาศัย “การเคลื่อนไหวอย่างมีจิตสำนึก (Conscious Movement)” ของชนชั้นแรงงานเป็นสำคัญกล่าวคือการพัฒนาปัจจัยทางวัตถุและจิตสำนึกหรือการตื่นรู้ไปพร้อม ๆ กัน

ดังนั้นพรรคคอมมิวนิสต์จึงองค์กรนำทางของชนชั้นกรรมาชีพ ในทัศนะของกรัสม์พรรคคอมมิวนิสต์ไม่ควรเป็นเพียงองค์กรทางการเมืองแบบ “พรรคที่ปกครอง (Governing Party)” เพียงอย่างเดียวแต่ต้องเป็นพรรคที่ยึดโยงกับชนชั้นกรรมาชีพจริง ๆ เป็น “พรรคของแรงงาน” ที่มีภารกิจชัดเจนในการสร้างจิตสำนึก การจัดตั้งและการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างสังคม พรรคต้องมีแนวคิดเกี่ยวกับรัฐของตนเอง มีโครงการที่เป็นรูปธรรมและสามารถดำเนินการได้จริง ไม่ใช่เพียงจินตนาการลอย ๆ

หรือคำสัญญาทางวาทกรรม โดยหนึ่งในแนวคิดสำคัญของยุทธศาสตร์ของพรรคคอมมิวนิสต์ของกรั้มซีคือการยึดอำนาจโดยฉันทามติไม่ใช่เพียงกำลัง กรั้มซีเชื่อว่าพรรคต้องทำงานผ่านวัฒนธรรม การศึกษา และการสื่อสาร เพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับการปฏิวัติและทำให้ชนชั้นแรงงานถูกยอมรับจากกลุ่มชนชั้นอื่น ๆ ที่ถูกกดขี่ พรรคจึงต้องมีโครงสร้างที่เข้มแข็ง มีจิตสำนึกประวัติศาสตร์ และเชื่อมโยงกับมวลชนอย่างแท้จริงไม่ใช่แยกตัวอยู่เพียงในระดับผู้นำ

อย่างไรก็ตามการปฏิวัติไม่ใช่เพียงการล้มรัฐแต่คือการสร้างระเบียบใหม่ สำหรับกรั้มซีการปฏิวัติไม่ใช่แค่การโค่นล้มรัฐบาลทุนแต่คือกระบวนการสร้างระเบียบใหม่ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม พรรคต้องมีหน้าที่สร้างเงื่อนไขให้ชนชั้นกรรมาชีพสามารถสถาปนา “รัฐของตน” ได้โดยเฉพาะการจัดองค์กรการผลิต การกระจายทรัพย์สินและการจัดระเบียบอุตสาหกรรมให้เป็นหน่วยพื้นฐานของรัฐใหม่ ซึ่งสะท้อนแนวคิดที่ว่าโรงงานไม่ใช่แค่ที่ผลิตสินค้าแต่เป็นฐานของอำนาจในสังคมใหม่ โดยต้องมี “หัวหอกปฏิวัติ (Proletarian Vanguard)” ซึ่งคล้ายคลึงกับแนวคิดของเลนิน ที่ว่าพรรคแนวหน้าต้องมีวินัยสูง มีจิตสำนึกชัดเจนและพร้อมชี้นำมวลชน แต่กรั้มซีเน้นย้ำว่าหัวหอกนี้ต้องเชื่อมโยงบกับมวลชน ไม่ใช่สั่งการจากเบื้องบนเพียงอย่างเดียว พวกเขาต้องเป็นผู้นำทางอุดมการณ์ที่มาจากมวลชนเองและเข้าใจประสบการณ์ของชนชั้นแรงงานอย่างลึกซึ้ง สุดท้ายกรั้มซีมองว่าพรรคคอมมิวนิสต์ต้องไม่ใช่เพียงองค์กรเพื่ออำนาจแต่เป็นพลังทางประวัติศาสตร์ที่หล่อหลอมเจตจำนงของชนชั้นแรงงาน ช่วยให้แรงงานตระหนักถึงบทบาทของตนเองในสังคมใหม่และเป็นกลไกในการสร้างเงื่อนไขทางสังคมที่จะนำไปสู่เสรีภาพและความยุติธรรมอย่างแท้จริง พรรคต้องรักษาโครงสร้างของชนชั้นแรงงาน จัดระเบียบพลังทางเศรษฐกิจ สร้างการครองอำนาจนำ และทำให้การปฏิวัติเป็นกระบวนการที่ทั้งถูกต้องชอบธรรมและยั่งยืน

คุณูปการของการศึกษาสู่การทำใจ “ลัทธิมาร์กซ์” ในแบบของ “กรั้มซี”

อย่างที่เกริ่นไว้ในเบื้องต้นความว่าสำหรับคำว่า “คอมมิวนิสต์” นั้น มาร์กซ์ และฟรีดริช เองเงิลส์ (Friedrich Engels) ได้ใช้คำนี้เป็นครั้งแรกในการเขียน “คำประกาศของคอมมิวนิสต์ (the Communist Manifesto)” ในระหว่างปี ค.ศ. 1847-1848 และหากพิจารณาจากบทความ “The Revolution Against Capital” หรือ “การปฏิวัติอันเป็นการต่อต้านหนึ่งชื่อว่าด้วยทุนของมาร์กซ์” แล้วซึ่งตีพิมพ์เมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 1917 บทความนี้แสดงให้เห็นถึงโลกทัศน์ของกรั้มซีที่ต่อต้านแนวคิดกำหนดนิยมทางเศรษฐกิจ (Economic Determinism) แบบมาร์กซ์ โดยในครั้งหนึ่งในโลกของปรัชญาเคยมีปราชญ์ทางโลกปรัชญาเคยจารึกไว้ว่า

“กรั้มซีทำให้ทฤษฎีมาร์กซิสต์มีลักษณะที่ ‘สมดุล’ ระหว่างพลังจากปัจจัยต่าง ๆ กรั้มซีไม่ได้ละทิ้งความสำคัญของโครงสร้างส่วนล่างขณะเดียวกันก็ให้ความสำคัญอย่างยิ่งยวดกับโครงสร้างส่วนบนควบคู่กันไปกับการให้คุณค่ากับ ‘มนุษย์’ ในฐานะผู้สร้างสรรค์ปัจจัยทั้งหมดในประวัติศาสตร์”

จูเลียน ซอริน (อ้างถึงใน วัชรพล พุทธรักษา. 2563: 215)

และเช่นเดียวกันกับงานเขียนชุด Towards The Communist Party ของกรั้มซีที่ ทำให้ทฤษฎีมาร์กซิสต์มีลักษณะที่ “สมดุล” ระหว่างพลังจากปัจจัยต่างๆ โดยงานเขียนชุดดังกล่าวนี้เองก็ได้ปรากฏแนวคิด มุมมอง ของมาร์กซ์ที่ถูกนำมา ปรับเปลี่ยน ประยุกต์ใช้ในเชิงทฤษฎีหรือเป็นแนวทาง มาเป็นใน

แบบของกริมส์ซึ่งจากการศึกษาตัวบทจากงานเขียนชุดดังกล่าวแล้วยังแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจลัทธิมาร์กซ์ในแบบของกริมส์ซึ่งจะเห็นได้ว่า สำหรับมาร์กซ์ผู้ซึ่งเป็นผู้วางรากฐานแนวคิด “คอมมิวนิสต์” ครั้งแรกในการเขียน “คำประกาศของคอมมิวนิสต์ (the Communist Manifesto)” ในระหว่างปี ค.ศ. 1847-1848 ซึ่งถือได้ว่าเป็นเอกสาร สำคัญที่อธิบายถึงหลักการของคอมมิวนิสต์สาระสำคัญ “คำประกาศของคอมมิวนิสต์” คือแนวคิดว่าด้วยวัตถุนิยมทางประวัติศาสตร์ (Historical Materialism) โดยแนวคิดดังกล่าวทำให้เห็นว่ากิจกรรมการผลิตหรือวิถีการผลิตของมนุษย์เป็นรากฐานความสัมพันธ์ที่ทำให้เกิดการจัดตั้งองค์กรหรือสถาบันทางสังคมของมนุษย์ขึ้นมา มาร์กซ์เชื่อว่าประวัติศาสตร์ถูกขับเคลื่อนด้วยประวัติการต่อสู้ ความขัดแย้งทางชนชั้น (Class Struggle) ระหว่างชนชั้นที่ครอบครองปัจจัยการผลิต (นายทุน) และชนชั้นแรงงาน ตลอดถึงความเป็นไปในทางสังคมและการเมือง ระบบเศรษฐกิจ (Base) หรือโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นตัวกำหนดความเป็นไปอันประกอบด้วยพลังการผลิต (Forces of Production) ได้แก่ เทคโนโลยี เครื่องมือ แรงงาน ความรู้ ฯลฯ ความสัมพันธ์ทางการผลิต (Relations of Production) ได้แก่ความสัมพันธ์ระหว่างชนชั้นเช่น นายทุนกับแรงงาน ขุนนางกับชาวนา ฯลฯ ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดความเปลี่ยนแปลงทางสังคมหรือโครงสร้างส่วนบน (Superstructure) เช่นกำหนดโครงสร้างสังคม การเมือง และอุดมการณ์และในขั้นตอนสุดท้ายกรรมกรซึ่งเป็นชนชั้นที่ถูกขูดรีดมีความต้องการที่จะเปลี่ยนความสัมพันธ์ในการผลิตหรือระบบกรรมสิทธิ์และโครงสร้างส่วนบนผ่านการปฏิวัติชนชั้นกรรมาชีพ มาร์กซ์เสนอว่า ระบบทุนนิยม (Capitalism) จะพังทลายลงเมื่อชนชั้นกรรมาชีพลุกขึ้นปฏิวัติ โดยมาร์กซ์มองระบบทุนนิยมว่าจะถูกทำลายตัวเองจากความตึงเครียดภายในและความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ของชนชั้นกรรมาชีพที่ถูกกดขี่กับชนชั้นปกครองหรือชนชั้นนายทุนที่เห็นแก่ตัวและมองชนชั้นแรงงานเป็นเพียงเครื่องจักรในการผลิต แรงงานจะตระหนักถึงการถูกเอารัดเอาเปรียบ (Class Consciousness) ซึ่งท้ายที่สุดจะนำไปสู่การปฏิวัติของชนชั้นกรรมาชีพ และแทนที่ด้วยระบบใหม่คือสังคมนิยมหลังจากการปฏิวัติ จะมีช่วงเวลาแห่งเผด็จการของชนชั้นกรรมาชีพ (Dictatorship of the Proletariat) เพื่อทำลายระบบเดิมและสร้างสังคมคอมมิวนิสต์ เป้าหมายสูงสุดคือ สังคมไร้ชนชั้น (Classless Society) ผ่านการจัดสรรอำนาจให้กรรมกรโดยไม่ต้องใช้รัฐของกรรมกรเป็นเครื่องมือเพื่อกำจัดชนชั้นและเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจ นำไปสู่สังคมไร้ชนชั้นเมื่อชนชั้นหมดไป รัฐก็จะ “เหี่ยวเฉาไป (Withering Away of the State)” และสังคมคอมมิวนิสต์จะเกิดขึ้น

ขณะเดียวกันงานเขียนในช่วงดังกล่าวได้ช่วยให้เราเข้าใจแนวคิดลัทธิมาร์กซ์ ในแบบของกริมส์ดังนี้ สำหรับกริมส์ที่ได้พัฒนาต่อยอดแนวคิด/ทฤษฎีของมาร์กซ์โดยเน้นที่บทบาทของวัฒนธรรมและอุดมการณ์ในขณะที่มาร์กซ์เสนอไว้ในข้างต้นที่กล่าวว่าแรงงานจะต้องตระหนักถึงการถูกเอารัดเอาเปรียบ (Class Consciousness) และลุกขึ้นปฏิวัติแต่จุดเน้นสำคัญสำหรับกริมส์การต่อสู้ด้วยอุดมการณ์โดย “การเคลื่อนไหวอย่างมีจิตสำนึก (Conscious Movement)” ทั้งนี้เองก็สืบเนื่องมาจากแนวคิดว่าด้วยวัตถุนิยมประวัติศาสตร์ (Historical Materialism) สาระสำคัญจากคำประกาศของคอมมิวนิสต์ ซึ่งมาสู่การกำหนดดุขุทธศาสตร์ของกริมส์เช่นเดียวกัน โดยแนวคิดดังกล่าวมีผลอย่างยิ่งกับการทำให้เห็นว่ากิจกรรมการผลิตหรือวิถีการผลิตของมนุษย์เป็นรากฐานความสัมพันธ์ที่ทำให้เกิดการจัดตั้งองค์กรหรือสถาบันทางสังคมของมนุษย์ขึ้นมาสำหรับมาร์กซ์แล้วมันคือปัจจัยการผลิตต่าง ๆ แต่สำหรับกริมส์แล้วโครงสร้างส่วนบนไม่ได้เป็นเพียงผลลัพธ์ของเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ยังมีอิทธิพลย้อนกลับต่อโครงสร้างพื้นฐาน จึงจะเห็นได้จากคำอธิบายว่าพรรคคอมมิวนิสต์ของกริมส์ต้องเข้าใจว่าการปฏิวัติไม่สามารถ

เกิดขึ้นได้เพียงแค่เปลี่ยนระบบเศรษฐกิจ แต่ต้องเปลี่ยนผ่านอำนาจจากอำนาจในมือของชนชั้นนายทุนสู่ชนชั้นกรรมาชีพ ทั้งนี้ว่าด้วยการสถาปนาอำนาจนั้นต้องสถาปนาอำนาจตนเอง (ชนชั้นกรรมาชีพ) ให้เป็นชนชั้นปกครองในแวดวงการเมือง วัฒนธรรม และ จริยธรรม การสถาปนาชนชั้นปกครองก็คือการสร้างโลกทัศน์ของการครองอำนาจนำ การปกครองโดยฉันทามติ การทำให้การปฏิบัติถูกต้องชอบธรรมผ่านวัฒนธรรมและครอบครัวมากขึ้น อันเป็นหน้าที่ภารกิจสำคัญของพรรคคอมมิวนิสต์ของกรั้มซี่ที่ไม่ได้เกิดมาลอย ๆ แต่ต้องเกิดจากกระบวนการวิภาษวิธีที่กรั้มซี่นำแนวคิดมาร์กซ์มาปรับใช้อันพรรคต้องตระหนักรู้ถึงปัญหาของสังคม เข้าถึงและเข้าใจปัญหาได้อย่างถ่องแท้พรรคจึงจะก่อตัวขึ้นมาเพื่อทำการกิจนำพาชนชั้นกรรมาชีพในการเปลี่ยนผ่านจากสังคมระบบทุนนิยมสู่สังคมคอมมิวนิสต์ได้อย่างแท้จริง

อย่างไรก็ตามการสถาปนาอำนาจดังกล่าวยังได้สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของบทบาทของอุดมการณ์ (Ideology) และวัฒนธรรม (Culture) มากกว่าบทบาทของปัจจัยทางการผลิตที่มีผลต่ออุดมการณ์แบบมาร์กซ์ท้ายที่สุดแล้วสำหรับกรั้มซี่เมื่อชนชั้นกรรมาชีพลุกขึ้นมาต่อสู้กับชนชั้นนายทุนโดยการปฏิบัติ พรรคต้องสร้างเงื่อนไขที่ปฏิบัติต้องเป็นครั้งเดียวและการลุกฮือของประชาชนที่ลุกขึ้นมาต่อต้านรัฐนายทุนนั้นจะต้องพบกับพลังที่จัดระเบียบเอาไว้อย่างดีแล้วทั้งในแง่ของการตื่นรู้และพลังทางกายภาพและเช่นเดียวกันกับมาร์กซ์การเข้ามาแทนที่ด้วยระบบใหม่คือสังคมนิยมหลังจากการปฏิบัติ จะมีช่วงเวลาแห่งเผด็จการของชนชั้นกรรมาชีพ (Dictatorship of the Proletariat) ซึ่งเป็นสิ่งที่กรั้มซี่เชื่อมั่นอย่างยิ่งว่าจะต้องผ่านช่วงเวลาดังกล่าวเพื่อทำลายระบบเดิมและสร้างสังคมคอมมิวนิสต์ เป้าหมายสูงสุดคือ สังคมไร้ชนชั้น (Classless Society) ผ่านการจัดสรรอำนาจให้กรรมาชีพโดยต้องใช้รัฐของกรรมาชีพเป็นเครื่องมือเพื่อกำจัดชนชั้นและเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจนำไปสู่สังคมไร้ชนชั้นเมื่อชนชั้นหมดไป รัฐก็จะ “เหี่ยวเฉาไป (Withering Away of the State)” และสังคมคอมมิวนิสต์จะเกิดขึ้นเฉกเช่นเดียวกันกับสิ่งที่มาร์กซ์ได้คิดเอาไว้ แต่สิ่งที่แตกต่างกันออกไปคือการสถาปนาอำนาจที่กล่าวไว้ในข้างต้นมีผลอย่างยิ่งกับสังคมหลังการปฏิบัติ เพราะพรรคคอมมิวนิสต์ของกรั้มซี่นั้น มีบทบาทสำคัญในการจัดระเบียบเจตจำนงของชนชั้น อันต้องเป็นที่ยอมรับกันได้ในทุก ๆ ชนชั้น จึงต้องผ่านการสถาปนาอำนาจดังกล่าวขึ้นมาก่อนในช่วงกระทำการปฏิบัติ เพราะในฐานะพรรคคอมมิวนิสต์ของกรั้มซี่ยังต้องทำหน้าที่เป็นเครื่องมือประวัติศาสตร์สำหรับการเปลี่ยนผ่านสังคมด้วยเช่นกันซึ่งจะเป็นหน้าที่ที่จะนำพาให้ชนชั้นกรรมาชีพเกิดรัฐของคนงานโดยพรรคจะต้องช่วยให้แรงงานค้นพบตำแหน่งและบทบาทของตนในสังคมใหม่ซึ่งเป็นก้าวแรกสู่การก่อเกิดสังคมนิยมคอมมิวนิสต์

จึงจะเห็นได้ว่าจากการศึกษาคุณูปการที่ได้รับอย่างแท้จริงคือการทบทวนตัวแบบความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างส่วนล่างและส่วนบนสำหรับกรั้มซี่ที่ทำให้ทฤษฎีมาร์กซ์ได้เติมเต็มมิติของการเมืองเชิงวัฒนธรรมด้วยซึ่งยังคงเป็นประเด็นที่ยังถูกพูดถึงในแวดวงวิชาการ ถูกนำมาประยุกต์ใช้กับการศึกษาการเมืองวัฒนธรรมในยุคหลังถึงปัจจุบันอย่างแพร่หลาย อย่างไรก็ตามการเติมเต็มมิติของการเมืองเชิงวัฒนธรรมของกรั้มซี่นี้เองที่เป็นการเสริมสร้างสมดุลแนวคิดของมาร์กซ์อันเป็นคุณูปการหลักที่กรั้มซี่มอบให้กับทฤษฎีมาร์กซ์

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาพบว่าแนวคิดของกรัมนี่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความเข้าใจการเมืองสมัยใหม่ โดยเฉพาะในแง่ของกระบวนการสร้างอำนาจและบทบาทของพรรคการเมืองในการเปลี่ยนแปลงสังคม งานวิจัยฉบับนี้ช่วยให้เห็นแนวทางใหม่ในการวิเคราะห์พรรคการเมือง ขบวนการปฏิวัติ และการเคลื่อนไหวทางสังคม โดยเฉพาะในประเด็นการสร้างอำนาจผ่านวัฒนธรรมและอุดมการณ์ ซึ่งเป็นหัวใจของแนวคิดการครองอำนาจนำของกรัมนี่ กรัมนี่เห็นว่าพรรคการเมืองไม่ใช่เพียงเครื่องมือของชนชั้นกรรมาชีพ แต่ต้องทำหน้าที่เป็นเครื่องมือในการสร้างความเข้าใจและความร่วมมือระหว่างชนชั้นต่าง ๆ โดยการสร้างแกนนำหรือผู้นำที่เกิดจากภาคประชาชนเองและมีศักยภาพในการเชื่อมโยงอุดมการณ์เข้ากับการปฏิบัติจริง ตัวอย่างเช่น ในอิตาลีหลังสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง กรัมนี่สนับสนุนการจัดตั้งสภาโรงงาน (Factory Councils) เพื่อสร้างพื้นที่ประชาธิปไตยของชนชั้นแรงงานไม่ใช่เพียงการต่อสู้เรื่องค่าแรงหรือเงื่อนไขการทำงานแต่เป็นการสร้างวัฒนธรรมใหม่ของการมีส่วนร่วมและการมีอำนาจนำทางสังคม ในบริบทสมัยใหม่ตัวอย่างของพรรคการเมืองที่พยายามสร้างอำนาจนำจากฐานประชาชน เช่น พรรคแรงงานอังกฤษ (Labour Party) ภายใต้ Jeremy Corbyn (2015–2020) ได้พยายามระดมฐานแกนนำจากสหภาพแรงงาน ขบวนการนักศึกษาและประชาชนทั่วไป โดยเน้นการเชื่อมโยงอุดมการณ์สังคมนิยมกับกิจกรรมทางการเมืองระดับท้องถิ่น ผ่านนโยบาย grassroots campaigning และการใช้โซเชียลมีเดียเพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมืออย่างเข้มแข็ง

เมื่อพิจารณาในเชิงทฤษฎีแล้วแนวคิดของกรัมนี่ยังสามารถใช้วิเคราะห์การสร้างเครือข่ายและนโยบายความร่วมมือระหว่างองค์กรและสถาบันต่าง ๆ โดยเฉพาะเครือข่ายที่มีรากฐานจากประชาชน เช่น สหภาพแรงงาน ชุมชนท้องถิ่น หรือองค์กรวัฒนธรรมย่อย ซึ่งช่วยให้พรรคหรือขบวนการทางสังคมสามารถสร้างอำนาจนำอย่างยั่งยืน ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดคือ Movimiento al Socialismo (MAS) ของโบลิเวีย ภายใต้การนำของ Evo Morales พรรคไม่ได้อาศัยโครงสร้างพรรคเพียงอย่างเดียว แต่ผนวกเครือข่ายชุมชนพื้นเมืองและสหภาพแรงงานเกษตรเข้ามาเป็นฐานทางสังคม ทำให้สามารถสร้างอำนาจนำทางสังคมที่กว้างขวางและยั่งยืน แต่สำหรับบริบทไทยแนวคิดของกรัมนี่อาจถูกนำมาใช้วิเคราะห์ว่าพรรคการเมืองหรือขบวนการทางสังคมสามารถสร้างอำนาจนำและความร่วมมือระหว่างชนชั้นต่าง ๆ ได้อย่างไร การสร้างแกนนำที่มาจากภาคประชาชน การเชื่อมโยงอุดมการณ์เข้ากับการปฏิบัติในระดับท้องถิ่น หรือการออกแบบกลยุทธ์เครือข่ายความร่วมมือระหว่างองค์กรและสถาบันต่าง ๆ ล้วนเป็นแนวทางที่สามารถนำมาปรับใช้ได้ แม้บทบาทและบริบทของงานเขียนกรัมนี่เกิดขึ้นในยุโรป แต่หลักการเกี่ยวกับการการสร้างแกนนำที่มาจากภาคประชาชน ครองอำนาจนำและการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองยังคงให้ข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาพรรคการเมืองไทยและการขับเคลื่อนขบวนการทางสังคมในยุคปัจจุบัน งานวิจัยฉบับนี้จึงไม่เพียงช่วยให้เห็นแนวทางใหม่ในการวิเคราะห์พรรคการเมืองและขบวนการปฏิวัติ แต่ยังเป็นกรอบสำหรับนักวิชาการและนักเคลื่อนไหวทางสังคมที่ต้องการทำความเข้าใจกลไกของพรรคการเมือง อำนาจ และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในยุคปัจจุบันอย่างเป็นระบบ

เอกสารอ้างอิง

- กมลเศ โปธิกนิษฐ และ ธนรัตน์ ทรงสมบูรณ์. (2564). การเว้นระยะห่างทางสังคม ระยะห่างทางชนชั้นกับการกลายเป็นกลุ่มผู้มีสถานะรอง: กรณีศึกษากลุ่มผู้ค้าในตลาดสดในเขตเทศบาลพิษณุโลก. สืบค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2565, จาก https://sac-research.sac.or.th/uploads/article//2021_20210217115046-1.pdf
- กาญจนา แก้วเทพ. (2526). ลัทธิมาร์กของกรีมซี. *วารสารธรรมศาสตร์*. 12(2): 104-122
- เก่งกิจ กิตติเรียงลาภ. (2551). การเมืองว่าด้วยการต่อสู้ทางชนชั้นในประเทศไทยจาก พ.ศ. 2535 – พ.ศ. 2549. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต (รัฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- กุลชีพ วรพงษ์. (2525). ทำไมใคร ๆ จึงสนใจกรีมซี. *ปาจารย์สาร*. 9(4).
- นิติ ณีนิภาญจน์. (2556). “ความจริง” และ “วิธีการ”: แนวคิดการตีความตัวของ Hans-Georg Gadamer. *วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. 16 (มกราคม-ธันวาคม 2556): 1–20.
- นิติลักษณ์ แก้วจันดี. (2561). ผู้ชายในกฎหมายโบราณอีสาน: มองมุมใหม่ผ่านแนวคิดเชิงวิพากษ์. *วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*. 14(1): 193-225.
- ปิยะ กิจถาวร. (2565). ความสุขในทัศนะของประชาชน พื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้: มุมมองผ่านแนวคิดการครองอำนาจนำ (Hegemony). *วารสารวาระการเมืองและสังคม*. 1(1): 1-11
- ภัทรมน สุวพันธุ์. (2564). วัตถุนิยมประวัติศาสตร์ รากฐานทางปรัชญาและคุณูปการในการเปลี่ยนแปลงสังคม. *วารสารเศรษฐศาสตร์การเมืองบูรพา*. 2(1): 73-97
- วัชรพล พุทธิรักษา. (2553). อันโตนิโอ กรีมซีกับแนวความคิดสภาพโรงงาน. *วารสารยุโรปศึกษา*. 18(2): 52–79.
- _____. (2563). บทสำรวจความคิดทางการเมืองของอันโตนิโอ กรีมซี: A Survey of Gramsci's Political Thought. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สมมติ.
- วัชรวุฒิ ชื้อสตัย. (2558). ระบบแม่ [กะเทย]: ศิลป์และศาสตร์การครองอำนาจนำในสังคมกะเทยไทย. *วารสารศิลปศาสตร์*. 15(2): 101-118
- ศฤงคาร พันธุ์พงศ์. (2540). *ประวัติศาสตร์ยุโรป 2*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุรพงษ์ ชัยนาม. (2525). อันโตนิโอ กรีมซีกับทฤษฎีว่าด้วยการครองความเป็นใหญ่. *ปาจารย์สาร*. 8(6).
- Baldacci, M. (2025). *Gramsci e l'educazione Critica Nella Società Contemporanea*. Roma: Carocci.
- Fiorelli, G. (2526). *La vie de Antonio Gramsci [ชีวิตของอันโตนิโอ กรีมซี]*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มูลนิธิโกลดสัมทอง.
- Gadamer, H.-G. (2004). *Truth and Method*. 2nd ed. London: Continuum.
- Germain, R., & Kenny, M. (1998). Engaging Gramsci: International Relations Theory and the New Gramscians. *Review of International Studies*. 24(1): 3–21. <https://doi.org/10.1017/S0260210598000035>

- Gramsci, A. (1977). Split or ruin. In Q. Hoare (Ed.). **Selections from Political Writings, 1910–1920** (pp. 363–365). London: Lawrence and Wishart.
- _____. (1977). The workers’ state. In Q. Hoare (Ed.). **Selections from Political Writings, 1910–1920** (pp. 368–371). London: Lawrence and Wishart.
- _____. (1977). Two revolutions. In Q. Hoare (Ed.). **Selections from Political Writings, 1910–1920** (pp. 305–309). London: Lawrence and Wishart.
- _____. (1977). The communist party. In Q. Hoare (Ed.). **Selections from Political Writings, 1910–1920** (pp. 330–339). London: Lawrence and Wishart.
- _____. (1977). Political capacity. In Q. Hoare (Ed.). **Selections from Political Writings, 1910–1920** (pp. 347–349). London: Lawrence and Wishart.
- _____. (1977). The Turin Factory Councils Movement. In Q. Hoare (Ed.). **Selections from Political Writings, 1910–1920** (pp. 310–320). London: Lawrence and Wishart.
- Ives, P., & Short, B. (2013). **Gramsci, Language, and Translation**. Lanham, MD: Lexington Books.
- Karabel, J. (2525). **Revolutionary contradictions: Antonio Gramsci and the problem of intellectuals** [ความขัดแย้งของการปฏิวัติ: อันโตนิโอ กรัมสกีกับปัญหาของปัญญาชน]. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มูลนิธิโกลด์คัมทอง.
- Lin, C. (2022). **The Crisis of Socialist Modernity: The Gramscian Challenge in China**. Leiden: Brill.
- Merli, F. (2012). Gramsci and the Italian Communist Party: Culture, Politics, and Hegemony. **Journal of Modern Italian Studies**. 17(4): 451–467. <https://doi.org/10.1080/1354571X.2012.xxxxx>
- Mayo, P. (2008). **Gramsci, Freire and Adult Education: Possibilities for Transformative Action**. London: Zed Books.
- Rohmann, C. (2000). **The Dictionary of Important Ideas and Thinkers**. New York: Random House.
- Spivak, G. C. (1988). Can the subaltern speak? In C. Nelson & L. Grossberg (Eds.). **Marxism and the Interpretation of Culture**. Urbana, IL: University of Illinois Press.